

RUKOPISI NEGDAŠNJE BIBLIOTEKE BIZARO U HISTORIJSKOM INSTITUTU U DUBROVNIKU

MIROSLAV PANTIĆ

Vrlo značajnog, a nesumnjivo i veoma korisnog posla poduhvatila se Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu kada je posle ovoga rata počela da organizuje evidentiranje i opisivanje rukopisa iz prošlosti, koji su se očuvali po našim starim i poznatim bibliotekama. Kao plod tih nastojanja ugledao je svet 1952. godine prvi tom kataloga rukopisa biblioteke dubrovačkih franjevacu; u njemu je savremenim naučnim postupkom bibliografski obrađeno blizu tri stotine uglavnom starih i najčešće dragocenih rukopisa, od kojih je jedan deo bio dotle nepoznat čak i najpućenijim.¹ Nešto posle toga, godine 1954, publikovan je i prvi deo kataloga rukopisa dubrovačke Naučne biblioteke, koja je takođe srećni posednik čitavog jednog rukopisnog bogatstva;² tim katalogom ljubitelji stare dubrovačke kulture, u prvom redu literarne, dobili su precizna obaveštenja o još četiri stotine osamnaest manje poznatih, ali ne mnogo manje znamenitih rukopisa.

Na žalost, posle svojih sjajnih polaznih uspeha i kad je već po njima izgledalo da je čitav poduhvat vrlo dobro započet, ova važna inicijativa neočekivano se ugasila i njen puni zastoj traje još uvek. Ostavši kod dveju navedenih biblioteka i kod samih prvih knjiga njihovih kataloga, ona predstavlja još jednu probuđenu, ali nerealizovanu nadu naše kulture. Jer posle prvih trebalo je da dođu — i *morale* su doći — još i mnogobrojne druge knjige s opisima ostalih rukopisa, ne samo Franjevačke i Naučne biblioteke u Dubrovniku nego i s opisima rukopisa tolikih drugih naših biblioteka kakve su — primera radi — ona u Arhivu Jugoslavenske akademije u Zagrebu, pa Sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Naučna biblioteka u Zadru, Gradska biblioteka u Splitu i još ceo niz biblioteka, naučnih, gradskih, manastarskih i ostalih. Tek tim knjigama bi se popisale i prikazale — a time i učinile poznatijima — rukopisne dragocenosti koje se čuvaju u trezorima naših biblioteka, a koje sada, raz-

¹ Brlek, Mijo: *Rukopisi Knjižnice Male braće u Dubrovniku*, Zagreb, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1952, Hrvatska bibliografija niz C, knj. 3.

² Kastropil, Stijepo: *Rukopisi Naučne biblioteke u Dubrovniku. Knj. I. Rukopisi na hrvatskom ili srpskom jeziku*, Zagreb, Jugoslavenska akademija, 1954, Hrvatska bibliografija niz C, knj. 5.

bacane, nesređene i mnogo puta zatvorene, nalazimo vrlo često slučajno, a gotovo uvek po zastarelim, nestručno rađenim, obično nepotpunim a neretko i netačnim rukopisnim katalozima. A onda, u toj seriji morala je da dobije mesto i knjiga — ili možda čak i serija knjiga — s potanko i brižljivo izrađenim deskripcijama onih naših rukopisa koje je njihova raznolika, a ponekad i u pravom smislu reči dramatična sudbina dovela u posed bezbrojnih stranih biblioteka.

Jer o jednome se nikako ne može sumnjati: tek kada — i tek ako — obavimo sve te poslove, znaćemo na čemu smo i čim raspoložemo kada je u pitanju naša dojučerašnja kultura, i tek onda ćemo imati pred sobom puni opseg našeg kulturnog nasleđa. I, razume se, tek tada će i naša kulturna istoriografija moći da najzad merodavno počne da odgovara zadatku koji je pred njom već dugi niz decenija, zadatku da našu prošlost sagleda u svim njenim vidovima i u čitavom njenom toku.

Sa željom da se pomenuta inicijativa Jugoslavenske akademije nastavi i, eventualno, čak i ubrza — jer su nam i potrebe ne samo neodložne nego i hitne — ovde će se, kao skromni doprinos započetom poslu, dati opis sedamdesetak rukopisa koji su nekada pripadali biblioteci dubrovačkog stihotvorca i kolekcinara Ivana Bizara (Orebići, 24. juna 1782 — Dubrovnik, 30. aprila 1833), a koji su sada, kao izdvojena skupina, u okvirima biblioteke Historijskog instituta u Dubrovniku.³ Svi ti rukopisi ostali su do danas u potpunosti nepoznati, a, međutim, pojedini od njih po svome sadržaju bez ikakve sumnje zaslužuju nešto pažnje znalaca naše književne i uopšte kulturne istorije.

O tome kada je i kako biblioteka Bizaro dospela u Historijski institut i o njenoj odiseji pre toga — a neku je vrstu odiseje ta biblioteka uistinu imala — može se naći ponešto informacija u dokumentaciji Državnog arhiva u Dubrovniku. Tamo je zabeleženo da je biblioteka Bizaro sve do 1947. godine, gotovo zaboravljena i rđavo čuvana, ostala u Bizarovoj palači i u starinskom ljetnikovcu porodice Zuzorića u Brsečinama, zajedno s raznovrsnom arhivskom građom u vezi s porodicom Bizaro, koja je čak dospela u podrum, među gotovo odbačenu starudiju. Te je godine ondašnja Uprava dubrovačkog arhiva uspela da arhivalije prenese u svoje depoe i da ih na taj način bukvalno spase, možda u poslednjem času. A zatim je za Historijski institut od naslednika otkupljena i cela biblioteka, u kojoj su pored rukopisa, o kojima će ovde biti reč, bile još i mnogobrojne knjige, uglavnom stare, vrlo često naše, a ne jednog i neobično retke. Prema tome, rukopisi koji se ovde opisuju predstavljaju samo jedan, čak i ne najvažniji i najveći deo te marljivo pribirane biblioteke; njene štampane knjige, koje su njen drugi i daleko najveći deo i koje su takođe u Historijskom institutu, kao i njena arhiv-

³ O Ivanu Bizaru vidi: M. D(eanović), *Hrvatska enciklopedija* II, 649-650, s nav. lit. Osim toga još i: A. Kaznačić, *L'Epidauritano*, 1907, p. 61. Napominjemo usto da u Biblioteci Male braće u Dubrovniku ima i jedan Kaznačićev *Sonet istinski suproč g. Ivu Bizzaru* (stari broj 468), u kome se ismeva Bizarovo stihotvorstvo, C. Fisković, *Putovanja jednog pelješkog jedrenjaka XVIII-XIX st.* Zbornik o Dvadesetogodišnjici mornarice. Izdanje JAZU. Zagreb 1962.

ska grada, koja je njen treći deo i koja je sada svojina Dubrovačkog državnog arhiva, ostavljaju se za ovaj momenat po strani.

Potrebno je, međutim, odmah napomenuti da u sedamdeset i dva rukopisa, koliko ih sada ima biblioteka Bizaro u Historijskom institutu, nisu obuhvaćeni svi rukopisi što su bili ostali iza poslednjih članova te porodice. Prema starim popisima njihovih rukopisa i knjiga koji su nam se očuvali (isp. ovde rukopise D. a. 66 i D. a. 72), može se lako konstatovati da je rukopisa nekada bilo više. Od njih su se neki pogubili i sada se ne zna hoćemo li ih još ikada videti. Takav je, na primer, rukopis koji je u starim popisima naznačen ovako: »Bobali Francesco di Damiano. Giornale della sua dimora a Constantinopoli come ambasciatore l'anno 1750. esteso dal suo Dragomano Michele Zarini«, a takav je i rukopis o kome se, opet tamo, beleži ovo: »Orsini Mr. Benedetto d'Alessio. La verità esaminata intorno ad ramo più principale del grande Imp. Albero Comneno. Ms dove sono stati raccolti i punti di quest' opera che interessano Ragusa.« Drugi su rukopisi, opet različitim putovima, otišli na razne strane. Tako su sada u dubrovačkom Državnom arhivu, među još nezavedenim i neobrađenim arhivalijama, tri dragocena rukopisa koji su nekad pripadali toj biblioteci i koje citirani katalogi opisuju na ovaj način: 1) »Genealogia di alcune antiche Famiglie di Ragusa ascritte alla Confraternità di S. Antonio. Ms. in 4. 1800. Legato a mezza pelle«, 2) »Diversis Philipi de Quartigianni de Lucca = Descriptio Ragusina confecta A. D. 1440. MS. in carta ben conservato« i 3) »Vitae excerptae illustrium Rhacusinorum ex majori opere Ser. Cerva a Joanne Altesty exscripte & supplementis auctae ann. MDCCLXXXIX in 4«. Te je rukopise Uprava dubrovačkog Arhiva godine 1947, pri podeli biblioteke Bizaro između Arhiva i Historijskog instituta, zadržala za Arhiv, uverena da oni iz više razloga logično pripadaju Arhivu.⁴ A četvrti je ruko-

⁴ Evo kratkog opisa tih rukopisa: 1) [GENEALOGIJA DUBROVAČKIH ANTUNIA] — Vel. 28,8×19,3 cm. Uvezano u čvrste kartonske korice, s kožnim hrptom. Listova ima IV + 185. Naslov: Genealogia / Di alcune antiche Famiglie / della / Confraternita di S. Antonio / di Ragusa / 1800. Rukopis sadržava genealogije ovih dubrovačkih građanskih porodica koje su pripadale bratovštini antunina: Claxi (1), Giorgi Bernardo (2v), Sorgo Valovich (3), Primo (4), Volanti (5v), Sabacci (7), Bosdari (7v), Natali (11), Pauli (13), Vittuscia (14v), Michaelis (16v), Radmanni (17), Slatarich (18), Facenda (22), Dimitri (24v), Sorgo Bobali (28v), Vlaichi (31), Stajj (35v), Zuzzeri (41), Miossa (45v), Martini (47), Giurassi (51), Paoli Curcut (51v), Vodopich Buzzonich (52v), Franceschi (54v), Garghich (55), Scapich (56v), Agostini (57v), Flori (58), Santoli (59), Bobali (59v), Calendari (60v), Palunci (61), Storani (62v), Vincenti (64), Bonomelli (64v), Marini Casa Estinta (65), Sladoevich (66v), Campso (67v), Raticovich (68v), Alligretti detto Sgiabiza (69v), Petrovich (70v), Alletti (72), Nichevich (73), Boscovich di Niccolò (74), Milli Boscovich (74v), Ballettini (75v), Bertondi (77), Draghi (77v), Bassich (78v), Martellini (79v), Lazzari (81), Ohmucevich (82), Righi (83), Lallich (84), Glegievich (85v), Triffoni (86v), Antizza (87v), Leonardi (89), Seconda famiglia Glegievich detta Zuze (90v), Vesselicich (91), Bettera (92v), Garglieni (94v), Ricciardi (96), Boscovich (97v), Stella (98v), Findella (100v), Marichievich (101v), Sciumicich (102v), Jelich (105), Caramonda (107v), Sfondrati (109), Alligretti (113), Crivonossi-Stefani-Sagri (115v), Ghinni (120v), Zizzeri (123), Radagli (126v), Ruschi (130), Naccara (131), Giurcovich (131v), Gabrielli (132), Marini (132v), Guscha (133), Nale (134), Darša (154), Battitorre (163v), Alberti (166), Gradich Alli-

pis — to jest onaj koji stari popisi spominju kao »Biblioteca Scriptorum Rhacusinorum a P. Seraphino Cerva concinnata in Epitotem redacta, nonnullisque additamentis aucta. In 4°. — Manuscripto di carattere del

gretti (167v), Alligretti (170), Barsizza (172), Bascha (173v), Bicich (175), NENCHI (177), Bettondi (180), Vodopich (nobile) (182). Među pojedine stranice rukopisa umetnute su mnoge dopune, ispisane na odvojenim listovima razne veličine; na njima su često samo prepisi arhivskih dokumenata. Ovaj je rukopis do 1. 163 ispisao nepoznati pisar, a odatle do kraja pisao ga je Baldovin Bizaro, koji je, pored toga, na mnogim prethodnim listovima dopisivao veoma korisne dopune. 2) PHILIPPI DE DIVERSIS, SITUS AEDIFICORUM POLITIAE ET LAUDABILIUM CONSUETUDINUM INCLITAE CIVITATIS RAGUSII — Odlično očuvan rukopis iz XVI v., uvezan u crne kartonske korice, vel. 22,8×18,8 cm. Ima X + 262 str. Paginirao ga je poznati dubrovački poligraf Ivan Marija Matijašević, koji je usto ispisao zaglavlja u vrhu svake strane, a na nekoliko mesta i ponešto dodao. Rukopis su, inače, pisala bar dva pisara, jedan do str. 119, a drugi odatle do kraja; slova su krupna, sigurna i lepa. Sadržaj: Carmina per clarissimum poetam Nicolaum de Laziria nobilem Cremonensem edita super hoc opere dum inclita communitatis Ragusij foret cancellarius annis domini MCCCCXL (str. VIII). — Philippi de Diversis de Quartigianis Lucensis artium doctoris eximij et oratoris, Situs aedificiorum politiae, et laudabilium consuetudinum inclitae civitatis Ragusij ad ipsius senatum descriptio incipit (1). Artium doctoris Philippi de Diversis de Quartigianis de Lucca salariati inclite urbis Ragusij pro funere Serenissimi olim Romanor. imperatoris semper Augusti ac Regis Illu. Regnor. Hungariae et Böemiae Sigismundi defuncti die VIII. Decembris. M. CCCC. XXXVII. in Posenio brevis oratio incipit per eundem recitata die XX. Januarij. M. CCCC. XXXVIII. in Ecclesia cathedrali Ragusij, ubi comunitas Ragusina ipsius exequias summo et pio studio celebravit Rectore Ragusino existente prestantissimo viro Mattheo de Gradibus Thesaurario (180). Philippi de Diversis de Quartigianis de Lucca artium doctoris eximij et oratoris in laudem serenissimi Hungariae et Boemiae regni electi et coronati ac ducis Austriae inclity et Moraviae marchionis domini Alberti oratio edita per ipsum annis domini M. CCCC. XXXVIII. dieq. XXVI februarij completa Ragusij feliciter incipit (202). Na završetku ove besede ima niz crtica i broj 1577, što bi moglo značiti da je prepis tada načinjen. — Philippi de Diversis de Quartigianis de Lucca artium doctoris oratorisq. pro morte illustrissimi regis Alberti romanor. Hungariae et Boemiae regis et ducis Austriae defuncti die XXVII Octobris. M. CCCC. XXXVIII. oratio brevis per eundem recitata Ragusij die. VII. Decembris in ecclesia cathedrali ubi fiebant exequie ipsius per comunitatem Rectore viro nobili Iunio filio Matthei de Gradibus Thesaurarij feliciter incipit (233). — Copia meae supplicationis (261). — 3) [IVO ALTESTI, PREPISI IZ DELA SARA CRIJEVIĆA S DOPUNAMA.] — Vel. 25,4×19,1 cm. uvezan u polukožu, listova ima 269, numerisanih u naše dane, olovkom. Najvećim delom pisan rukom pesnika i prepisivača Iva Altestija (1727—1816), a naslov mu je, na 1. 2, stavio Baldovin Bizaro: Illustrium Rhacusinorum / Vitae Selectae / Ex majori opere P. Seraphini Cerva / Supplementis auctae ex excriptae / a Joanne Altesty / A. D. MDCCCLXXX. — Sadržaj čine najpre poznata pesma Hanibala Lučića *U pohvalu grada Dubrovnika* s uporednim latinskim prevodom Đura Ferića (4v-13), pohvalna pesma Vice Petrovića Saru Crijeviću (14v), a zatim ispisi niza biografija dubrovačkih pisaca iz pomenutog Crijevićeva dela, na koje se u nastavku obično nadovezuju Altestijeve dopune; to su biografije Ilije Crijevića (15), Marina Getaldića (27), Marina Lukarevića (34), Đorda Dragišića (37), Petra Beneše (45), Stijepa Gradića (50), Đure Baljivija (82), Jakoba Baljivija (103), Jerka Kabužića (105), Ludovika Crijevića (112), Anselma Bandurovića (130), Ignjata Đurđevića (138), Nikole Gučetića (164), Savka Bobaljevića (177), Miha Monaldovića (190), Julije Bunić (196), Cvijete Zuzorić (196), Šiška Menčetića (204), Džore Držića (112), Mavra Vetranovića (220), Nikole Nalješkovića (244), Dinka Ranjine (251) i Horacija Mažibradića (259). — O Ivu Altestiju, za koga dosad nismo znali da se takode svrstava u red tzv. dubrovačkih biografa XVIII v., i o ovom njegovom delu isp. M. Pantić, *Sebastijan Slade-Dolčić, dubrovački biograf XVIII veka*, Beograd, 1957, Posebna izdanja SAN knj. CCLXXXVIII, str. 125-126.

ch. Can^{co} Raffaele Radeglia, dell' an. 1790. — Legat. in pelle« — sudbina ko zna kada i ko zna kako odvela u Biblioteku franjevačkog manastira u Dubrovniku i on je tamo ostao do danas.⁵

Rukopisi biblioteke Bizaro nisu znameniti svojom starinom i to se odmah vidi i samim listanjem ovoga popisa: od sedamdeset i dva njena rukopisa trideset i sedam, a to je nešto preko polovine, nastalo je u XIX veku, a dalja dvadeset i tri rukopisa, a to je blizu jedne trećine, vodi poreklo iz XVIII veka; od njih su starija samo dvadeset rukopisa, pa i od tih većina, to jest ukupno osam, pripada XVII, a samo ih je četiri iz XVI veka. Ali svi rukopisi te biblioteke nisu mnogo značajni ni po svojoj sadržaju. Pre svega, tu ima rukopisa koji niti su nastali na našem tlu, niti govore o našim prilikama, niti pak naši ljudi imaju bilo kakve veze s njima; za njih je sada čak teško reći čime su privukli pažnju Ivana Bizara i na koji je način on uopšte došao do njih.⁶ Ali ima, zatim, i veoma mnogo rukopisa koji, u autografu, sadržavaju raznolike sastave samoga Ivana Bizara, i to njegove pesme »različitog stiha i predmeta« (di vario metro ed argomento), kako je on sâm govorio, no uglavnom prigodne,⁷ zatim njegovu prozu,⁸ prevode,⁹ beležnike¹⁰ ili pak predstavljaju tekstove koji su na bilo koji način povezani s njim.¹¹ Kako Bizaro, kraj sve svoje plodnosti i uprkos priznanjima koja su mu nekada ukazivana kako od akademija sa zvučnim nazivima, tako i od nekih značajnih predstavnika italijanske književnosti onoga doba, nije nikakvo istaknutije pesničko ime, svi ti njegovi autografi, koje je on gotovo samozaljubljenio čuvao, ne predstavljaju danas nikakvu osetniju vrednost, utoliko pre što su u njima dela koja je već sam Bizaro u svoje vreme štampao. Najposle, ima među tim rukopisima još nekoliko takvih koji predstavljaju spise, beležnike ili dokumente Ivanovih sinova, Baldovina (1823-1848), koji je takođe bio nekakav književnik, ali koji će u biblioteci svoje porodice

⁵ Taj je rukopis sve do nedavno bio među nezavedenim rukopisima ove biblioteke; tek nedavno zaveden je pod br. 1407. Uvezan je u polukožu, a vel. mu je 23 × 15,8 cm. Listova ima / 3 / + 210 + / 15 /. Na hrptu je ispisano zlatovezom. Illustrium Rha-gusinorum scriptorum vitae. Na unutrašnjoj strani korica ima zapis Ivana Bizara: Calto 19 — Costa Tallari quattro / Manuscripto di mano del Ch^{mo} Can^{co} Raffaele Radeglia. Bio je prilepljen i ekslibris: Ex Libris Giovanni de Bizzarro, u kome je Bizarovo ime mastilom prepravljeno u: Sacerdotis Givović. Naslov dela je na trećem nenumerisanom listu: Bibliotheca scri — / ptorum / Ragusinoru / a. P. Seraphino Cer-va / Ordinis Praedicatorum / concinnata / in epitomem redacta / Nonnullisque Addi-tamentis / aucta 1790. Delo u stvari predstavlja izvode koje je dubrovački poligraf Ivan Marija Matijašević (1714-1791), dodajući usto sa svoje strane neka obaveštenja, načinio iz poznatog biografskog rada *Bibliotheca Ragusina* dubrovačkog dominikanca Sara Crijevića; Matijaševićev izvod posle je dopunio još i dubrovački erudita Antun Marija Agić (1753-1830). O tome isp. M. Pantić, *nav. delo*, 3-4.

⁶ To su rukopisi D. a. 4, D. a. 6, D. a. 15, D. a. 16, D. a. 32, D. a. 39, D. a. 52, D. a. 53 i D. a. 67 (ovaj rukopis samo delimično).

⁷ Rukopisi: D. a. 1, D. a. 2, D. a. 17, D. a. 23, D. a. 26, D. a. 50, D. a. 62, D. a. 69.

⁸ Rukopisi: D. a. 45, D. a. 46 i D. a. 51.

⁹ Rukopisi: D. a. 3 i D. a. 5.

¹⁰ Rukopisi: D. a. 44 i D. a. 62.

¹¹ Rukopisi: D. a. 48, D. a. 49, D. a. 68 i D. a. 69.

figurati još i kao marljivi i korisni prepisivač,¹² i Luja Bizara (r. 1825), koji je najveći deo života bio austrijski oficir.¹³

Ali daleko pretežniji deo rukopisa negdašnje biblioteke Bizaro dobro će doći istoričarima starog dubrovačkog života, u prvom redu kulturnog, jer su u njima svojim delima, često najvažnijim, predstavljeni mnogobrojni stari pisci, razume se, ponajčešće dubrovački. Ti su pisci: Angeli Ivan (D. a. 55), Bašić Đuro (D. a. 7), Bašić Stijepo (D. a. 14), Betera Đuro (D. a. 10), Betondić Damjan (D. a. 57), Bolić Vlaho (D. a. 21 i D. a. 60), Bruerović Marko (D. a. 40), Bunić Dživo (D. a. 22), Bunić Mihov Luko (D. a. 69), Bunić Miho (D. a. 24, D. a. 27, D. a. 36 i D. a. 59), Bunić Nikola (D. a. 5), Crijević — Tubero Ludovik (D. a. 5), Dadić Miho (D. a. 55), Držić Marin (D. a. 24, D. a. 27, D. a. 36 i D. a. 58), Đurđević Ignjat (D. a. 8, D. a. 18, D. a. 19 i D. a. 33), Đurđević Stijepo (D. a. 28), Džamanjić Bernard (D. a. 40), Ferić Đuro (D. a. 40), Gradić Stijepo (D. a. 5 i D. a. 25), Gučetić Savko (D. a. 24), Gundulić Dživo (D. a. 67), Gundulić Šiškov Dživo (D. a. 19 i D. a. 59), Hidža Đuro (D. a. 69), Kanavelović Petar (D. a. 35), Krša Antun (D. a. 42, D. a. 60 i D. a. 67), Lukarević Frano (D. a. 27 i D. a. 36), Mažibradić Horacije (D. a. 31), Mažibradić Maroje (D. a. 31), Mondegai Miho (D. a. 18), Mordžin Vlaho (D. a. 9), Nalješković Nikola (D. a. 12), Palmotić Džono (D. a. 18, D. a. 34, D. a. 37, D. a. 38, D. a. 43 i D. a. 56), Palmotić Jaketa (D. a. 67), Petrović Vice (D. a. 20), Pir Didak (D. a. 5, D. a. 18, D. a. 29 i D. a. 40), Polikarp Severitan Ivan (D. a. 18), Primović Paskoje (D. a. 13), Pucić Vicko (D. a. 30), Rastić Džono (D. a. 40), Sasin Antun (D. a. 24), Sorkočević Miho (D. a. 5), Stojković Frano (D. a. 18 i D. a. 40), Stulić Luka (D. a. 55 i D. a. 70), Stulić Vlaho (D. a. 67), Vetranović Mavro (D. a. 24), Volantić Marija Vicko (D. a. 41), Zlatarić Dinko (D. a. 31 i D. a. 36), Zlatarić Šimun (D. a. 31) i Zuzorić Bernard (D. a. 7). Samo u malom broju slučajeva, skoro bi se reklo: samo po izuzetku, u tu su biblioteku dospeli autografi tih pisaca (Bašić Stijepo, Bruerović Marko, Đurđević Ignjat, Gundulić Šiškov Dživo, Mordžin Vlaho i Zuzorić Bernard), a inače su to prepisi različitih dubrovačkih prepisivača, od kojih su neki znalcima starih dubrovačkih rukopisa odavno i veoma dobro poznati. Takvi su prepisivači Horacije Mažibradić (D. a. 24), Antun Gledević (D. a. 34), Marin Zlatarić (D. a. 19), Ivan Altesti (D. a. 12, D. a. 13, D. a. 28 i D. a. 37), Đuro Ferić (D. a. 31, D. a. 36 i D. a. 37), Evsevije Baseljčić (D. a. 33), Klement Rajčević (D. a. 30) i Rafo Radelja (D. a. 7, D. a. 18, D. a. 20, D. a. 21 i D. a. 25), pored prepisivača poznijih, mlađih, ali isto tako poznatih, kao što su Marko Marinović (D. a. 56 i D. a. 57 i D. a. 67) i Inočenc Čulić. Poneki od tih rukopisa,

¹² O Baldovinu Bizaru, koji je izučavao prošlost svoga grada, pisao prigodne pesme i bio prevodilac, vidi F. F. (ancev), *Hrvatska enciklopedija* II, 649, nekrolog u listu *L'avvenire* I, 1848, 4. i belešku Luke Zore u časopisu *Slovinac* II, 1903, 187, u nap. Njegovi su rukopisi u biblioteci D. a. 11, D. a. 44, D. a. 61, D. a. 63, D. a. 64, D. a. 65 i D. a. 67 (delimično). A niz drugih rukopisa (D. a. 22, D. a. 40 (delimično), D. a. 42, D. a. 54 i D. a. 60) sadržava prepise raznih dubrovačkih pesnika, koje je on izradio u toku svog relativno kratkog života.

¹³ To je rukopis D. a. 71.

najposle, imaju na svojim stranama i intervencije, dopune ili ispravke dvojice istaknutih dubrovačkih erudita iz XVIII veka, Ivana Aletina (D. a. 43) i Ivana Marije Matijaševića (D. a. 24, D. a. 27 i D. a. 59).

Među svim tim rukopisima istoričari stare dubrovačke kulture naći će s prijatnim iznenađenjem i više sasvim novih i dosad nepoznatih dela ili čak nekoliko novih i nepoznatih pisaca kao što je, na primer, slučaj s Vickom Marijom Volantićem, Vlahom Mordžinom ili Stijepom Bašićem; a zatim će naći bolje i potpunije ili pak starije i pouzdanije verzije mnogih starih dubrovačkih pesnika — važne dopune, na primer, dobijaju tim rukopisima dela Antuna Sasina ili Savka Gučetića — što će sve biti od neke, i izvesno ne sasvim male pomoći kada se budu priredivala kritičnija izdanja njihovih tekstova. Najposle, neki od rukopisa negdašnje biblioteke Bizaro omogućiće da pojedine pisce starog Dubrovnika sagledamo u novoj, a često i drugojačijoj ili potpunijoj svetlosti.

Sve to, međutim, obezbeđuje naše interesovanje za rukopise koje je s velikim trudom i ne manjim žarom, a pokatkad i s isto tolikim ličnim odricanjem i žrtvama, sa svih strana — iz starih porodičnih ili javnih biblioteka (neki su rukopisi pripadali još biblioteci pesnika i erudite Đura Matijaševića, odakle su, sa svim njegovim knjigama i spisima dospeli u biblioteku starog jezuitskog kolegijuma), od prijatelja i poznanika, među prodavaocima na licitacijama i gde još sve ne — sakupljao danas s pravom zaboravljeni stihotvorac Ivan Bizaro. I zbog svega toga, mi se nadamo, vredelo je te rukopise predstaviti našoj nauci.

D. a. 1 BIZZARO, POESIE

Utisnuto je na hrptu rkp. uvezanog u polukožu. Vel. 36,9×24,2 cm. Str. / 4 / + 412 + / 95, praznih, /. Na unutr. strani korica, nad ekslibrisom, zapisano je: Scanzia 16. Rkp. je autograf pesnika Ivana Bizara.

Naslov: Poesie / di vario metro ed argomento / edite ed inedite / di / Giovanni Nob.^{le} de Bizzarro / Membro Onorario dell' I. R. Accademia Fiorentina, / e di quella delle Belle Arti di Firenze, / e di Venezia, Membro Ordinario del Veneto Ateneo, / Accademico Etrusco, Socio Colombario, Eccitato d' Este, / Filarete &c / Trascritte, e riunite da lui stesso / in questo Volume / L' Anno 1830.

Rkp. je posvećen: Ai miei due Figli Baldovino e Luigi de Bizzarro.

Sadržaj: Terze Rime (str. 3), Egloghe Pastoralis (str. 33), Sonetti (str. 47), Versi sciolti (str. 117), Ottave Rime (str. 148), Odi Saffiche (str. 158), Inni, Odi e Canzoni di vario metro ed argomento (str. 194), Canzate (str. 248), Anacreontiche (str. 266), Canzonette di vario metro (str. 296), Epigrammi (str. 352), Sciarade (str. 364), Carmina Latina (str. 388), Traduzioni dal Latino e d'altre lingue (str. 394).

D. a. 2 [IVAN BIZARRO, POESIE DI VARIO METRO ED AGROMENTO]

Vel. 37×26,6 cm. Str. VIII + 260. Na hrptu ima: Bizzarro / Poesie / varie, a na unutr. strani korica štampani ekslibris i zapis: Calto 16. = Uvezano u polukožu. Autograf.

Naslov: Poesie / Di vario metro, ed argomento / di Sig.^r Giovanni de Bizzarro / Nobile dell' Impero d' Austria, e dei Regni / e Dominj ereditarj / Membro ordinario del Veneto Ateneo / Socio Onorario dell' I. e R. Accademia Fiorentina, / di quella delle belle arti di Firenze, / e della Società Colombaria, / Accademico Etrusco di Cortona, / Filarete di Venezia, Eccitato d' Este, / Arcade di Roma &c. / Volume primo.

Na str. III dat je Indice delle Poesie contenute in questo Volume.

D. a. ERIFILE / TRAGEDIA DEL SIG. DI VOLTAIRE / RECATA IN VERSO ITALIANO / DAL CONTE / GIOVANNI DE BIZZARRO / TRASCRIPTA DAL TRADUTTORE / L' ANNO 1812.

Vel. 36×24,2 cm. Listova 53. Na unutr. strani korica, nad ekslibrisom, ima rukom prevodioca: Calto 16. Polukoža; na hrptu se čita: Erifile / tragedia.

D. a. 4 POESIE / E PROSE / MSS

piše na hrptu čvrstih kartonskih korica i to je jedini naslov toga rkp., vel. 30,6×21 cm, s / 2 / + 230 listova i s 9 nenum. listova umetnutih između l. 107 i 108. Od lista 1 do 122 originalna numeracija, posle nova, olovkom. Unutr. strana korica sadržava belešku: MSS del 1600 un tempo presso la famiglia Balli. Rkp. je odista iz prvih decenija XVII v., uglavnom pisan jednom rukom. Indeksi na listovima 2, 119 i 230.

Sadržaj rkp. čine bezbrojni talijanski sastavi, prozni i u stihu, prigodni i satirični, o crkvenim i političkim prilikama i odnosima u Veneciji, Rimu, Napulju i drugim talijanskim gradovima. Većinom od nepoznatih autora. Retki datirani sastavi potiču iz god. 1605, 1606, 1607. i 1608. Naši ljudi i naše prilike u tekstovima toga rkp. ne dolaze nikako.

D. a. 5 [RAZLIČITI ISTORIJSKI SPISI O DUBROVNIKU]

Vel. 31×21 cm. Str. / 6, praznih / + 112 + / 2 / + / 34, praznih /, a između njih umetnuta su najpre dva lista vel. 26,3×18,6 cm, a onda četiri lista vel. 23×18,7 cm, paginirana od 71 do 81. Uvezano u kartonske korice. Pisano rukom Ivana Bizara.

Sadržaj:

Memoria / Di Ludovico Cervario Tuberone / Sopra l'origine, e i progressi di Ragusa. / Con Note, e Supplementi / di / Michele Co: de Sargo. / Traduzione dal Latino / Di Giovanni de Bizzarro (str. 3-43).

Breve Dissertazione / sopra / Le Antichità di Ragusa / di / Stefano Gradi / Con Note, e Supplementi / di / Michele Conte de Sargo / Traduzioni dal Latino / di / Giovanni de Bizzarro (45-63).

Descrizione / Del Territorio della Repubblica di Ragusa / di / Nicolò Giovanni de Bona / Con Note e Supplementi / di Michele Conte de Sargo / Traduzione dal Latino / di / Giovanni de Bizzarro (65-109).

Elegia / Sopra le illustri Famiglie, ch' esistono in Ragusa. / Dedicata / A quell' Amplissimo Senato / da / Diego Pirro / Con Note, e Supplementi / Di Michele Conte de Sargo / Traduzione / dal Latino in Terza

Rima Italiana / da / Giovanni de Bizzarro (113-116. i umetnuti listovi na kojima su strane označene 71-81).

Ceo rkp. samo je talijanski prevod publikacije: *Commentariolus Ludovici Cervarii Tuberonis de origine et incremento urbis Rhacusanae eiusdemque ditionis descriptio auctore Nicolao Joannis de Bona et Stephani Gradi antiquitatum Rhacusanarum brevis diatriba. His accedit de illustribus familiis, quae Rhacusae extant, ad amplissimum senatum elegia Didaci Pyrrhi. Cum notis et supplementis. Rhacusii 1790 typis Andreae Trevisan. Tu publikaciju opremio je i izdao dubrovački vlastelin Miho Sorkočević, dodavši uz nju svoje note i komentare.*

D. a. 6 CONSULTE / DELL'ARMATA VENETA / 1715. — DISPAZZI / CIRCA L'ASSEDIO DI CORFÙ

Vel. 29×20,5 cm. Listova 333, originalne numeracije, ali između njih ima više listova umetnutih i bez numeracije. Uvezano u polukožu. Rkp. je venecijanske provenijencije. U njemu se raspoznaje više ruku. Prvih deset listova imaju oštećenja u gornjem desnom uglu.

Sadržaj:

Consulte / Dell' Armata Veneta / per occasione della Guerra / co Turchi / negl' Anni 1715-1716-1717- / e 1718 (str. 1).

1716 / DispaZZi del Prou.^r General ⁷ delle Isole / S. Antonio Loredan Cau.^r / dal n.º 9 sino al n.º 21 / Trattano dell' Assedio di Corfù / et il n.º 74, e 75 / Trattano de Confini di Preuesa, Voniza, e Butrintò (str. 248).

D. a. 7 [BERNARD ZUZORIĆ, BESJEDE DUHOVNE]

Rkp. na hartiji, s koricama od pergamenta. Vel. 26,2×19,5 cm. Str. / 32 / + 884 + / 4, prazne /. Na prvoj nepag. strani Ivan Bizaro ispisao je sledeću istoriju ovoga rkp.:

Esemplare autografo di mano del P. Bernardo Zuzzeri, che fortunatamente fù conservato in mezzo a tante vicende, e della Compagnia di Gesù, e della Famiglia Zuzzeri. Da esso trafse la stampa il Ch. Gio: Luca Volanti, eseguitasi per la prima volta in Ragusa l'an. 1793 co' tipi d'Andrea Trevisan. Avendolo il Volanti avuto dalle mani di Michele di Gio: Luca Zuzzeri, nipote dell'autore, ad oggetto di eseguirne l'edizione, il Volanti, approfittandosi della circostanza della morte in quel mentre avvenuta di detto Michele Zuzzeri, ebbe la mala coscienza di ritenerfi prefso di se il codice autografo, senza restituirlo alla Famiglia Zuzzeri. Anzi alla sua morte, in un cogli altri suoi libri, lo lasciò in testamento al Sig.^r Sebastiano Marini, ricercator solerte di opere autografe di autori Ragusei. Morto il Marini, furono clandestinamente venduti a poco a poco dalli suoi eredi tutti li suoi libri, ed il Codice presente fu acquistato dal Canonico Raffaele Radeglia. Morto finalmente il Canonico Radeglia, e vendutisi i suoi libri all'asta pubblica, fù questo Codice acquistato pel prezzo di fiorini otto da Gio: de Bizzarro, marito di Nicoletta Zuzzeri, ultima superstite di questa illustre ed antica famiglia, il quale lo depone

nella sua domestica Libreria per memoria e decoro familiare, e lo raccomanda alla coscienza ed all'onore delli suoi discendenti di ritenerlo sempre sotto tali vincoli, senza mai in qualsisia modo privarsene del medesimo.

Da je rkp. bio zaista svojina Rafa Radelje (1768-1831), poznatog dubr. sakupljača rukopisa, prepisivača i pesnika, svedoči i njegov zapis na šestoj npg. strani: Ex Bibliotheca Raphaelis Radeglia. Ali Radelja je još mnogo šta dopisao u tom rkp. Pre svega naslov:

BESJEDDE DUHOVNE / OZA BERNARDA ZUZZERI / DUBROVCJANINA / DRUŠCBE JEJUSOVE / recene prid Skupstcinom dobre Smaerti u zuerqui S. Ignazia u Dubrouniku. / Gnegov vlasctiti rukopis. / IHS / MDCCLXXXVIII (8-ma npg. str.).

Iza toga Radelja je iz štampanog izdanja Zuzorićevih »Besjeda« (pun nasl. v. niže) prepisao »Sciozu« (10-ta npg. str.) i »Breve Ragguglio della Vita del P. Bernardo Zuzzeri della Compagnia di Gesù descritta dal P. Giorgio Bafsic della med.^a Compagnia« (od 11-te do 32-ge npg. str.).

Dalje je Radelja u tekstu beseda koji je pisan Zuzorićevom rukom i koji dolazi iza toga (str. 1-841) dodavao u vrhu svakoga lista oznaku odnosno besede (npr. Bes. 69, Bes. 81 itd.).

Najposle, od str. 843, opet su samo njegovi dodaci: Kafalo od Besjedaa (843-858), Ordine dei Ragionamenti per ridurre l'Opera a sei semestri (861-882) i Aggiunta di tre Tridui per la Festa di S. Francesco Saverio, e di due Ragionamenti per diverse occasioni dello stesso Autore (883-884).

Očigledno, Radelja je kupio samo neuvezani rkp. Zuzorićevih beseda pa ga je dao uvezati, dodavši mu prethodno i spreda i pozadi navedene tekstove. To uvezivanje bilo je za Zuzorićev autograf korisno, i on je sada u odličnom stanju.

Isp. izdanje: BESJEDDE DUHOVNE / OZA BERNARDA ZUZERI / DUBROVCJANINA / DRUŠCBE JEJUSOVE / recene prid Skupstcinom Dobre Smaerti / u Zaerkvi S. Ignazia u Dubrovniku. / U DUBROVNIKU / MDCCXCIII. / Po Andrii Trevisan / S' DOPUSCTEGNEM STARJESCINAA.

D. a. 8 GIORGI, PSALTIER SLOVINSKI M. S.

utisnuto na hrptu opsežnog rkp. vezanog u polukožu a pisanog na hartiji. Vel. 28,3×20,2 cm. Str. XXIV (sadašnja paginacija, olovkom) + 413 (zadnjih 13 str. ima novu paginaciju, olovkom). Na unutr. strani korica zabeleženo je rukom Ivana Bizara: Calto 15 / Costo Fior.ⁿⁱ 3 — / Ex Libris / Joannis de Bizzarro. — Prepisivač ovoga rkp. nije poznat, ali je iz XVIII v.; piše slova jasna i dosta lepa.

Sadržaj rkp. potpuno se podučara sa štampanim izdanjem istoga dela (Illyrica metaphrasis sive saltjer slovinski spjevan po D. Ignaziu Gjorgi opatu melitenskomu, Venetiis MDCCXXIX, apud Christoforum Zane).

D. a. 9 [MORDŽIN VLAHO, LETTERE TEOLOGICO-MORALI SOPRA VARI PUNTI SPETTANTI LA MATERIA DI USURA]

Rkp. na hartiji, uvezan u kartonske korice. Vel. 26,7×20,3 cm. Ima 92 lista, sadašnje numeracije, olovkom. Na hrptu zapisao je Baldovin Bizaro: Gorini — Lettere sull' Usura MSS. Na unutr. strani korica su dve beleške; prva potiče od Ivana Bizara i glasi: Libreria L. Calto 15. N° 1326. Manoscritto inedito originale del Secolo XVIII, che mi costò franchi venti, a drugu je dao Baldovin Bizaro i u njoj se kaže: Il vero autore è il P. Biagio Morgini Raguseo dell' Ordine de' Predicatori. Rkp. je dosta dobro očuvan; samo se na donjim polovinama listova zapažaju krupni tragovi vlage, ali tekst nije nigde oštećen.

Na l. 1 ispisan je naslov koji u celini glasi: Lettere Teologico-Morali / sopra varj punti spettanti la materia dell' usura / dirette al Redmo Signor N. N. / Arciprete d' una Collegiata in Toscana / da / Gabimio Gorini. / In omnibus fere locis crimen usurarium ita inoleverit, ut multi, / allis negotiis pretermisissis, quasi licite usuras exerceant, et qualiter utriusque Testamenti pagina condemnentur, nequaquam attendant. / Consilium Generale Lateranense III. / Episcoporum 310 sub Alessadro III. / Can. 25 an. 1179.

Ko je pravi pisac ovog teološkog sastava doznajemo iz posvete splitskom nadbiskupu Ivanu Luki Garanjinu, koju je stavio ispred njega neki Petar Maskarić. Izlažući s puno pohvala Garanjinov život i govoreći najlepše o tom spisu, koji je nameravao da štampa, Maskarić o autoru kaže ovo: Egli è dunque il P. Biagio Morgini Domenicano della Congregazione di Ragusa. Da je delo odista Mordžinovo, svedok je i dubr. biograf Sebastijan Slade (Dolči), koji i njega uvrštava među dubr. pisce u svom delu *Fasti litterario-ragusini* (Venetiis, 1767, p. 13). O Mordžinu v. još: Giurgevich Agostino, *Cenni biografico-letterarii dei personaggi più illustri della Congregazione Ragusina di San Domenico dal 1750 in poi*, Spalato 1867, pp. 20-21.

D. a. 10 [BELEŠKE OPATA ĐURA BETERE O PUTU U ITALIJU 1750 G.]

Tako bi se mogao nazvati rkp. pisan na papiru i uvezan u kartonske korice na kojima je u vrhu slovo A. Vel. 28×19,7 cm. Listova ima / 1 / + 33 (poslednji prazan).

Na prvom nenum. listu Baldovin Bizaro stavio je ovakav naslov: Relatione Giornaliera / di un viaggio lungo l' Italia / fatto dall' Ab. Giorgio Bettera e Paolo Lazzari / l' anno 1750.

Ovaj dnevnik pisao je u stvari Đuro Betera (1718-1794); iako rađen u praktične svrhe i bez ikakvih literarnih pretenzija — sastoji se samo od sumarnih beležaka kojima je cilj da popišu izdatke što su na putu učinjeni — njegov dnevnik je lepo svedočanstvo o tome šta su dva naša čoveka pošli da vide u Italiji i kakve su njihove reakcije pri tom bile. Kao pravi galantni opati onoga doba Betera i Lazari odlaze u pozorišta i opere, posećuju galerije i muzeje, obilaze palate i raskošne crkve, sklappaju poznanstva i traže ugodna društva. Među prijateljima s kojima

provode dane i kreću u šetnje pokatkad su i veoma ugledni Dubrovčani, kao Ruđer Bošković, Benedikt Stojković, Sebastijan Slade i dr. Opat Betera, ličnost sasvim nepoznata biografima slavni i uglednih Dubrovčana, ni tim svojim dnevnikom na talijanskom jeziku ne ulazi u književnost; ipak se njegovom spisu ne može poreći svaka zanimljivost, bar dokumentarna.

Uz rkp. idu i tri priloga: prvi u dva lista — 1. vel. $8,3 \times 19,7$ cm, pisan rukom Đ. Betera, i 2. vel. $14,3 \times 21,2$ cm, pisan rukom P. Lazarija («Tra diverse carte ho trovato nel Libro, segnato A, delle spese del viaggio da me fatto in compagnia del Sig.^{re} Ab. Bettera, mio Amico, e scritto con mano di esso Sig.^{re} Ab.^{te}...»); drugi se sastoji od tri pisma P. Lazarija pisana Đ. Beteri (1. iz Dubr. 6. XI 1763, 2. iz Dubr. 8. XI 1764, i 3. iz Venecije 23. VI 1768; sva tri su vel. $20,2 \times 28,3$ cm) i treći na tri lista vel. $21 \times 29,2$ cm, s dopunskim računima.

Ceo spis, beleške u knjizi A i prilozi, služili su P. Lazariju kao dokazni materijal kada je, kako se vidi iz pisama, između njega i Betera došlo do nekih nesporazuma oko novaca utrošenih u to putovanje.

D. a. 11 [BALDOVIN BIZARO, BELEŠKE I ISPISI]

Vel. $27,6 \times 20,3$ cm. Listova ima 138 (nova numer., olovkom), od kojih su mnogi prazni. Kartonske korice.

Na prvih šest listova Ivan Bizaro upisuje svakovrsne beleške i ispise iz pročitanih knjiga. Važnije su među njima: Opere di Mattia Francowitz detto Flacco Illirico giusta la Bibliografia di G. F. Bure, Parigi 1765 (8); Osmano, Poema Epico di Gio. Gondola Gent. Raguseo — odlomci u tal. prevodu (18); Al Prof. D. M. Calugera (118); Elogio di Ludovico Cerva Tuberone (126).

D. a. 12 PJESNI GLJUVENE / I / POSLANIZE / NICOLE NALE GRAG.^a
DUBROV.^a KOIJ PRIMINU / OKO G. G. 1585.

Odlično očuvan rkp., uvezan u pergamentske korice. Vel. $27,4 \times 19,5$ cm. Ima 174 lista, numerisana u naše dane, olovkom. Prepisivač nije naznačen, ali je po karakterističnom obliku slova sasvim sigurno da je to bio dubr. književnik Ivan Altesti. Rkp. je, dakle, s kraja XVIII v.

Tekstovi iz tog rkp. odstupaju od tekstova Nalješkovićevih pesama štampanih u osmoj knj. »Starih pisaca hrv.« u svemu onome u čemu su odstupali i tekstovi rukopisa don Luke Pavlovića, po kome je M. Rešetar objavio svoje ispravke i dodatke uz Nalješkovićeve »Pjesni ljuvene« (Rad Jugosl. akad. 119). Otuda je verovatno da je Pavloviću kao izvornik poslužio baš Altestijev rkp.

D. a. 13 [PAŠE PRIMOVIĆ, EURIDIČE]

Vel. $28,3 \times 19,7$ cm. 35 listova. Rkp. je uvezan u šarene korice i odlično očuvan. Pisan je krajem XVIII v. rukom Ivana Altestija. Pripadao je biblioteci Rafa Radelje, koji je ispod naslova dopisao: Ex Bibliotheca Raphaelis Radeglia 1823.

Naslov je: Euridice / Tragicomedia istomac.^a pò G.^u / Pasci Primo / Latinicichju Dubrovčaninu. — Tekst je prepisan iz venecijanskog štampanog izdanja iz 1617. g.

D. a. 14 [STIJEPO BAŠIĆ, TRATTATO DELLA SFERA ARMIRALE]

Lepo očuvan rkp. kartonskih korica. Najpre ima 72 str. originalne numeracije (prazne su: 51-52, 70-72), formata 27,4×19,5 cm. Na njima su: tekst dela (str. 1-50) i tabele (str. 53-68). Iza njih dolaze dva lista, vel. 38,7×27,3 cm., na kojima je osam crteža. Na unutr. strani korica zabeležio je Baldovin Bizaro: L'autore di questa opera è l'ab. Stefano Bassich Raguseo: il manoscritto è di sua propria mano. Po tome, to bi bio autograf Stijepa Bašića (1736-1826), poznatog dubrovačkog erudite XVIII st. i kompilatora jedne tal. pisane poetike.

»Trattato della sfera armirale« izrađen je u tri dela: Parte I. Dei Circoli, che la compongono (obuhvata devetnaest poglavlja), Parte II. Applicazione de' Circoli della Sfera al Globo terrestre ed alle Carte Geografiche (četiri poglavlja) i Parte III. Uso della Sfera, ovvero Problemi e curiosità Geografiche (ukupno je razrađeno dvadeset problema). — Posle teksta dolazi deset tabela i osam crteža.

Ovo delo, bez sumnje opet kompilacija, ostalo je sve dosad potpuno neproučeno i nepoznato.

D. a. 15 RELATIONE DEL CLAR.^{mo} M. FEDERICO / BODOERO RITORNATO
AMBAS.^{re} / DALL' IMP.^r CARLO V. ET FILIPPO / RE DI SPAGNA SUO
FIGL.^o / L'ANNO 1558.

Obiman kodeks, uvezan u šarene kartonske korice. Vel. 25,8×20 cm. Listova ima 218 (dva poslednja nisu ispisan), numerisanih sada, slovom. U dnu listova ostali su veliki tragovi vlage, no tekst je očuvan u celini. Sav rkp. ispisan je u XVI st., i to jednom rukom; slova su krupna, čitka i vrlo lepa.

Predmet te opširne ambasadorske relacije jest Španija kako ju je video messer Federico Bodoero, poslanik Serenissime; tu je obilje vesti o Španskom vladaru i njegovim pokrajinama, o ekonomskoj i vojnoj snazi njegovih naroda, o njihovom broju i osobinama, običajima i naravima, vrlinama i manama, o glavnim gradovima i o stanju religije, o granicama, o odbrani i o mnogo čemu drugom.

WIP

D. a. 16 [GAETANO CHIASCI, PLANO ECONOMICO-POLITICO
ANNONARIO]

Vel. 25,5×20,8 cm. Str. 64 + / 2 /. Rkp. uvezan u korice od svile, pisan u XIX st. kaligrafiskim slovima.

Naslov: Plano / Economico = Politico / annonario / utile / allo Stato ed al popolo. / Ragionato nei rapporti di economia pubblica, / di Politica e di antica legislazione penale sui / delitti d'annona / del Cavaliere Gaetano Chiafsi / Consigliere (sic!) / Imperiale Regio Tribunale / in Mantova...

D. a. 17 SONETTI DI VARIO ARGOMENTO / DEL CONTE / GIOVANNI DE BIZZARRO / RAGUSEO

piše na etiketi prilepljenoj na polukožne korice rkp. Vel. 27,5×18,5 cm. 50 listova sadašnje numeracije (prazni su 1. 3, 4 i 50). Autograf.

Iza uvodne pesme («Sonetti») stavljen je naslov: Sonetti / di vario argomento / del Conte / Giovanni de Bizzarro / Membro di molte illustri Accademie letterarie. Ukupno 88 soneta; mnogi od njih dolaze i u ostalim rkp. koji sadržavaju poeziju Ivana Bizara.

D. a. 18 [LATINSKE PESME RAZNIH AUTORA]

Ogroman kodeks, sasvim lepo očuvan, uvezan u kartonske korice s kožnim uglovima i hrptom. Na hrptu je utisnuto: FLAVII / MONDEGAI / GEORGII / CARMINA. Vel. 25,1×18 cm. Listova ima 249, numerisanih sada, olovkom. Ceo rkp. ispisao je Rafo Radelja lepim i čitkim slovima. Samo je na prvom listu Baldovin Bizaro načinio sumaran Index hujus voluminis.

Sadržaj:

Jacobi Flavii Eborensis, / seu / Didaci Pyrrhi Lusitani / De Rhacufinae Urbis Laudibus / Carmen / quod habetur in Bibliotheca / Vaticana / inter Miscellanea Operum Typis vulgatorum / Volumine, quod insignitur Numero / 11333. Nasl. ove pesme je »Ad Paulum«, a prvi stih: Sic tranquilla meae contingant, Paule, senectae. Na kraju celog prepisa ima: Ferrariae, / Apud Valentem Panizzam Mantuanum / Ducalem Typographum (list. 3-12, 18-21). Za ovu Pirovu poslanicu znao je samo po imenu Đ. Körbler (Život i rad humanista Didaka Pira Portugalca napose u Dubrovniku, Rad 216, str. 4), ali mu je njen sadržaj ostao nepoznat.

Marianna / Hispaniarum Regina / Publicae Felicitatis Sospes / Carmen / Michaelis Mondegaui Ragusini / e Societate Jesu / Ad Excellentissimum Dominum / D. Ludovicum de la Cerda / Metymnae Caeliae Ducem &c. Proregem Neapolitanum &c. / Neapololi / Ex Typographia Jacobi Raillard MDCXCVII. Superiorum Permissu (list 13-17, 22-33). — Ceo tekst je prepisan iz štampanog izdanja.

Augustissimo / Caesari Carolo Austriaco / hujus Nominis Sexto / Invicto, Pio, Felici / suis Auspiciis, ductuque Serenissimi / Principis / Eugenii a Sabaudia / duobus maximis praeliis / Turcarum Triumphatoris / Duobus Annis Duorum Regnorum Daciae, Messiaeque / post munitissimas Urbes Themisvarium Taurumque / perdomitas Expugnatoris / Et jam grandibus initiis ad totius Orientis Imperium Auspicatissimè Proludenti Epinicium / Quatuor Libris comprehensum / Canit, & Consecrat / D. Ignatius Georgius / Abbas Melitensis (list 34-63). Samo dva pevanja; na kraju drugog ima prepisivačeva beleška: Desunt duo reliqui Libri ab Auctore promissi, quia numquam ab Eodem in lucem editi fuerunt. — Ovu Đurđeviću pesmu objavio je Đ. Körbler u Građi V (Latinska pjesma Ignjata Đorđića u kojoj slavi pobjede Eugena Savojskoga nad Turcima 1716. i 1717. godine).

Sequuntur / Varii Poetici Lufus / Nicolai Maria Georgii / ac inter Benedictinos Melitenses / D. Ignatii Georgii / appellati (63^v-189^v). Ukupno 152 latinske Đurđevićeve pesme, najrazličitijeg sadržaja (sumarno je o njima pisao M. Rešetar, Stari pisci hrv. XXV, str. LXXXVII i dalje).

In Obitu / Michaelis Gradii / Amplissimi Ragusinae Reipublicae Senatoris / Carmen / Incerti Ragusini Auctoris, / ipsius tamen Gradii Consanguinei, / uti ex eodem Carmine conjici potest (192). Uz pesmu idu komentari o Gradiću i Radeljina pretpostavka da je autor pesme Džono Palmotić. Kao Palmotićeva ova pesma je objavljena u Gradi I (M. Šrepeš, Latinske pjesme Junija Palmotića, str. 20-36).

Francisci Stay / Civis Ragusini / Carmina (list. 210-218). Ustvari, samo tri Stojkovićeve pesme: Beatissima Virgo Jesu Infantem in sinu tenens ei somnum conciliat, astante alio item Parvulo Divo Joanne Baptista Carmen (211), Carmen (212), Somnium, Elegia (215). Iza posljednje pesme prepisivač beleži: Canebat Venetiis Anno 1754.

Joannis Barbulae Pamphili / Sibenicensis Dalmatae / Theologi Praedicatorum Ordinis / Solimaidos / Libri Tres / In quibus tradidit / Creationem, Lapsus, et Reparationem / Humani Generis / Opus Aureum (220-246^v). To je prepis sa štampanog primerka, kako se vidi i iz zapisa na kraju: Impressum Romae Auctoritate Theologorum Principis Reverendi Magistri Joannis Raphaelli Ferrariensis, Ordinis Praedicatorum, Sacri Palatii Apostolici Magistri, Arte Stephani Guilleretti: Impensis vero integerrimi viri Joannis de Villa Nova Hispani Librarii. XVI. Kalend. Junii MDIX, Triumphante Divo Julio Secundo Pontifice Maximo. — O pesniku ovoga speva, Ivanu Polikarpu Severitanu, vidi radove V. Miagostovicha (Il nuovo cronista di Sebenico III, IV), M. Breyera (Prilozi k starijoj knjiž. i kult. povjesti hrv., Zagreb 1904) i A. Bakoticha (Archivio stor. per la Dalm. XIV, 1932/1933).

D. a. 19 [IGNJAT ĐURĐEVIĆ, PJESNI RAZLIKE, JUDITA. — DŽIVO Š. GUNDULIĆ, SUZE I TUŽBE RADMILOVE, NEŠTAVNOS U LJUBAVI]

Rkp. uvezan u čvrste kartonske korice, na kojima je prepisivač stavio naslov: Raslike Pjesni Gljuvene / Slogene / Po G. Niku Bargne di Giorgi / Vlastelinu Dubrovackomu / ki sloviasce Godiscta 1720. / Pripisane Godiscta 1783. A na hrptu neka druga ruka označuje: Giorgich / Piesne / Raslike / M.SS. Na unutr. strani korica ima beleška Baldovina Bizara: Ovi rukopis bi upisan od Gospara glasovitoga Mara Slatarichia Vlas. Dubrovackoga i pievaoca godis. 1783. Vel. 26,1×18,6 cm. Str. / 4 / + 1 — 285 + / 3 /. Ali prepisivač je pravio greške pri paginaciji: dve strane nose br. 17, i dve br. 132; od str. 175, skače se na str. 177, od 224. na 226. od 256 na 266. Neispisane su ostale strane: 2 npp., 117, 132, 164, 205, 219, 240. i posljednje tri koje su nepaginirane.

Sadržaj:

Piesni Gliuvene / Slogenne / Po G. Niku Bargne di Giorgi / Vlastelinu Dubrovackomu / koise naiparvo biesce obuko Jesuvit / a pak kaludjer Reda Svetoga Benedicta / Svan u Redu D. Ignazio Giorgi / kî

sloviacse godiscta 1720 (od prve npg. str. do 115). Tu je najpre takozvana Rastićeve biografija I. Đurđevića, čiji je tekst u ponečem drugačiji i bolji od teksta koji je objavio M. Rešetar, *Stari pisci hrv.* XXV 2, str. CXLIV-CXLV. Iza toga dolazi 21 ljubavna pesma I. Đurđevića (u izdanju njegovih dela, u *Starim pisc. hrv.* XXIV, te pesme imaju brojeve: 2-4, 6-8, 10, 11, 14, 16, 18-20, 23-26, 29, 21, 30-33, 35, 36, 38, 39, 42, 43, 46-48, 50, 165, 51, 52, 34, 53, 128-133, 17, 134-137, 54, 37, 49, 44, 21, 110, 40, 123, 22, 134, 61).

Raslike Sacinke / Po istomu Spievaocu. / 1723 (str. 116-131). To su pesme koje u *St. pisc. hrv.* XXIV nose brojeve: 138, 12, 13, 139, 140, 105, 107, 106, 108, 141, 27.

Egloghe Gliuvene / Alliti Rasgovvorri Pastjerskj / Po istomu Pjevaozu (str. 132-162). Samo tri ekloge (u *St. pisc. hrv.* XXIV one imaju brojeve: 55, 62, 56).

Raslike Sgodde / Nesrechne Gljubavi / po istomu spievaozu (str. 163-204). Ukupno devet pesama (u *St. pisc. hrv.* XXIV to su br.: 63-68, 70, 71, 69).

Susse Marunkove / alliti / Tusgba Gljuvena Marunka Mljechianina / sa Pavizzom Babopoglskom Djevojkom. / S' Istomacegniem mnogho tmastjek / riedi / Istog Pjevaoza (str. 204-218).

Pocetak Tragedie immenovane / Juditta. / Po istomu Spjevaozu (str. 220-236). Na kraju je ova napomena: Inno Pjevallaz od ovve Tragedie nie uccinnio ni dopjevvo. — Da je ovo Đurđevićovo delo stvarno celina, a ne fragment isp. Brlek Mijo, *Rukopisi knjižnice Male braće u Dubr. knj. I*, str. 129).

Pricize koje sljede u Slovinskisu Jesik is Gabrie Garckoga spievaozza prinessene (str. 236-239). Ima dvanaest tih »pričica« (u *St. pisc. hrv.* XXIV one imaju brojeve: 111-115, 45, 116-121).

Svagne od Raslizieh Pjesni i sadarsgiagna u ovvemu Libru (str. 241-245).

Raslike Pjesni i Prikasagna / Spjevanna / po Gosparu Givu Scisca Gondola / Vlastelinu Dubrovackomu. / kī sloviacse Godiscta 1700 (str. 247-285). Tu su, međutim, samo: 1. Susse i Tusgbe Radmillove, u deset pesama i s proznom »Pridgovorom« (datiranim petnaestim augustom 1701. god.) i 2. Nestavnos u Gljubavi, spjevanna po istomu Gosparu Givu Scisca Gundulichia. »Prikazanja« Gundulićevih ovde nema.

Ceo rkp. odista je pisao dubr. pesnik Marin Zlatarić (1753-1826). Njegova su slova sitna, ali čitka i lepa. Kao izvornik za Đurđevićeve pesme služio mu je neki rkp. koji je po svoj prilici služio kao izvornik i poznatom Rastićevu rkp. iz 1745. (čuva se u Bibl. Male braće u Dubr. pod sign. B. 48, a opisao ga je M. Rešetar, *Stari pisci hrv.* XXIV, str. XXIX—XXXIV); Zlatarićev i Rastićev rkp. slažu se velikim delom kako u redosledu i izboru pesama, tako i u tekstovima; ali ima i značajnih razlika, koje isključuju mogućnost da je prvi prepisan s drugog.

Na malom broju stranica toga rkp. ima kasnijih ispravki i dopisa koji ne potiču od Zlatarićeve ruke; među njima, samo u dodacima uz pesmu XXXVI raspoznaje se rukopis B. Bizara.

D. a. 20 VINCENTII PETROVICH / RAGUFINI / VATIS EXIMII / CARMINA

nazvao je prepisivač Rafo Radelja ovaj rkp., koji je u celini ispisan njegovom rukom i koji je uvezan u polukožu i odlično očuvan. Vel. 25×19,8 cm. Listova ima 157. Na hrptu piše: Vincentii Petrovich Ragusini.

Sadržava sve Petrovićeve pesme koje ima i rkp. Biblioteke Male braće u Dubr. (isp. Brlek M., *Rukopisi knjižnice Male braće u Dubr.*, str. 242-243); ovde je samo njihov redosled drugačiji. Oba ta rkp. nastala su u prvim godinama XIX v. i nije poznato da li su međusobno ovisni. Uz pesme Radelja je dodao još i: In funere Joannis Natali Alleti Primi a Secretis Ministri Reipublicae Ragusinae Vincentii Petrovich Oratio (str. 148—56), s naznakom da je taj govor prepisan iz rukopisa Sara Crijevića.

D. a. 21 BLASII BOLICH / RHACUSINI / SOCIETATIS JESU / CARMINA

stavio je prepisivač Rafo Radelja nasl. rukopisu uvezanom u čvrste polukožne korice, u kojem je na 61. listu vel. 24,6×18,6 cm prikupio svu poeziju Dubrovčanina Vlaha Bolića, koja mu je bila poznata. Sadržaj:

P. Aloysius Post obitum miraculis clarus. Elegia (4), Christus resurgens Elegia (7), Virginibus Christo desponsis Epithalamium (9 v), Ad Acium. De ejus Poesi Pastoralis (12v), De Scriptis Carolo Rotii Soc: Jesu Praeceptoris Dilectissimi — Elegia (14), Virgini nescitae Epigramma (15v), Ad Herodem S. Joannis Baptae interfectorem Epigramma (15v), Caesar Heraclius ad Calvariae Collem suis humeris Sanctam Crucem gestat Epigramma (16), Vincentio Petrovichio Civi Ragusino... Epicedion (16v), S. Aloysii Gonzagae auspiciis vitam honeste instituendam Ode (18), Fons Divini Amoris in specu Bethlaeo, Ejusque Origo Idyllion (19v), Joannes Evangelista, seu Virgo immaculatae concepta Idyllion (24), S. Aloysius Gonzaga, sive Laudes Egloga (26v), Humani Generis Reparatio decernitur, et Virgo in Dei Matrem eligitur Carmen (29), Ode I^{ma} Libri I^{mi}. D. Horatii Flacci Versibus Hexametris expressa (34v), Ode I^{ma} Lib. III D. Horatii Flacci Versibus Hexametris reddita (34v) Christophorus Stayus cum a Secretis Reipub. Ragusinae renunciaretur Carmen (37), Clarissimo Viro Benedicto Stay... (41), Ad Eumdem Epistola (42), Cupidinis in Aurum Metamorphosis (43), La Libertà a Nice, Canzonetta del Sig.^r Ab.^{te} Metastasio Paraphrasis Blasii Bolich Eliconium Asclapiadoeum Ode (49), De Versione Latina Carminis Vernacule Petri Metastasio = Grazie agl' inganni tuoi = Blasio Bolichio attributa. Epigr. (55), Daphnis Egloga... (55v), Blasii Bolich De Natura Roris Carmen, stylo Lucretii (57v).

D. a. 22 PĚSME RAZLIKE / GOSP. GIVA SARA BUNICA VUČIĆEVIĆA /
VLASTELINA DUBROVAČKOGA / IZ STARIH RUKOPISAH SKUP-
LJENE I PRIPISANE

naslov je rkp. odlično očuvanog i uvezanog u kartonske korice s 86 listova (neispisani su 77-86), vel. 24,5×18,2 cm. Ceo je prepisan rukom Baldovina Bizara, što prepisivač i sam kaže na l. 76: Prepisah iz rukopisa Ivana Altesty god. 1845 ja Baldovin Bizarić za moje samodrugne librarie.

Sadržaj:

Libro Parvo. Plاندovanja ili pĚsme ljubavne (list. 4-40). Ukupno 68 pesama, i to: br. 1-37 čine Bunićeve pesme koje je pod br. 1-37 objavio Orsat Počić u *Dubrovniku* za 1849; br. 38 je pesma br. IV između pesama koje je štampao B. Drechsler u *Gradi VIII*; br. 38 nema u ovom rkp.; br. 39-68 su pesme koje u pomenutom *Dubrovniku* idu pod br. 40-67.

Libro Drugo. PĚsne Duhovne (41-58). Ukupno 19 pesama, i to: br. 1 i 2 = br. 1 i 2 iz *Dubrovnika*, br. 3 = br. XVII iz *Grade VIII*; br. 4-13 = br. 3-12 iz *Dubrovnika*, br. 13 = br. 14 i 15 iz *Dubrovnika* (spojene u jednu pesmu), br. 15-19 = br. XVIII-XXII iz *Grade VIII*.

Libro Tretje. PĚsme Razlike (59-73). Ukupno ima 13 pesama, i to: br. 1 = br. 13 od »Pjesni duhovnih« iz *Dubrovnika*, br. 2-8 = br. X, XVI, XI, XII-XV iz *Grade VIII*, br. 9-13 = »Rasgovori pastierski« I—V iz *Dubrovnika*.

D. a. 23 POESIE ITALIAN. DI VARJ AUTORI M. S.

utisnuto je na hrptu polukožnih korica. Vel. 23,6×17,3 cm. Str. X (nova pagin., olovkom) + 350. Na unutr. strani korica prilepljen je komad papira na kome je naštampano: Co: Giovanni de Bizzarro; iznad toga dopisano je rukom istoga Bizara: Calto 23 / Vale Fior.ⁿⁱ 4. Str. III ima nasl.: Poesie Italiane, a str. V: Raccolta / di / Poesie Italiane / di / varj Poeti viventi / trascritte per / suo proprio uso da / Giovanni de Bizzarro / l'anno 1815. Slova lepa, okrugla i čitka. Ima i Indice degli Autori contenenti nella presente Raccolta, koji je na str. VII.

Autori čije je pesme Bizaro za vlastitu upotrebu prepisivao ovi su: Giovanni de Bizzarro, Maria Tarma de Bizzarro conosciuta sotto il nome d' Amaritte, A. Manzoni, Jacopo Mantovani, Vincenzo Monti, Paolo Bernardi Follinese.

D. a. 24 VARIJ BRANI DI PARECCHI AUTORI ILLIRICI MS

piše na hrptu starih, insektima izgrizenih korica, koje su formatom (24,5×18,5 cm) znatno veće od listova rkp. i koje su mu, verovatno, kasnije dodate. Listovi rkp. koji se ne drže korica označeni su kasnije brojevima: 144-192, 194-235, 256-274; nedostaju, dakle, listovi 1-143 i l. 193, a između l. 235 i l. 256 ne nedostaje ništa, nego je pri numeraciji načinjena pogreška budući da se od l. 235 skočilo odmah na l. 256;

pogreška je isto tako i što su dva lista označena brojem 145; listovi 200, 207, 230, 269 i 273 prvobitnog rkp. takođe su nedostajali, pa su mesto njih umetnuti novi, ali potpuno prazni listovi, koji su označeni tim brojevima. Svi listovi nisu iste veličine; l. 144-215 imaju vel. 21,2×15,4, l. 216-274 vel. 21,8×16,2 cm: Uvez koji ih je nekad spajao popustio je, pa su sad neki listovi sasvim odvojeni, a neki zajedno čine veće skupine. Rkp. je verovatno uvezao i folijaciju načinio dubrovački književnik i bibliofil Ivan Marija Matijašević (1714-1791), koji je, inače, ostavio u njemu dosta beležaka. Ceo pak rukopis nije ispisao jedan prepisivač, nego se jasno izdvaja nekoliko ruku: prva je ispisala tekst na l. 144-181, 202-205v; to je ruka dobrog prepisivača, a njena slova su lepa i čitljiva; (po svoj prilici to je ruka pesnika Horacija Mažibradića); druga ruka pisala je l. 181-182v, 205v-210v; taj pisar je nemaran i vrlo nepismen, njegova grafija je sasvim osobena i drugačija nego u ostalih dubr. prepisivača; od treće ruke potiču l. 183-185v, 189v-201v, 211-215v sa slovima uglavnom čitljivim: četvrta ruka pisala je l. 186-188, s proznim molitvama, i to je ruka pismenijeg čoveka; najzad, od pete ruke su l. 216-273v; njena slova su lepa i čitljiva i pokazuju ispisanost i kulturu. — Po grafiji i obliku slova koje nalazimo u ovom heterogenom rkp. vrlo je verovatno da je on najvećim delom nastao u prvim decenijama XVII st.

Njegov sadržaj veoma je raznovrstan:

Piesanca Jesusu na krisxu (168). Matijašević označuje sa strane: D. Mauro Vetranich Cjavcich Lib: V Lis: 50 na plech: — Odista, to je Vetranoćeva pesma i objavljena je u Akad. izdanju njegovih dela (*Stari pisci* III, br. 16); sitnih jezičkih odstupanja od štamp. teksta ima dosta.

Četiri pesme bez nasl. i bez označenog autora s počecima: Isusovo slavno dilo (170v), Angele drusce moi: sastrasxu kimis dan (171), Clouikse nasuit sai: od sxene porodi (114v), Dieuiza tis ona: milosti iedina (172).

[Vetranović, »Pjesanca slavi carevoj«] (207v). Fragment (od str.-93. do kraja). Sa strane ima dopis Luke Pavlovića: Vetrani = Komad pjesme 11. Lib. IV. U odnosu na tekst u *Starim pisc. hrv.* III, 41-52 ovaj tekst ima dosta razlika (a i mnogi stihovi u njemu nedostaju).

1593. Alli 21 luglio la rotta fatta delli Turchi da Herneste frallo d' Imp.^{re} alla Craina. Prvi stih: Sa nestat isprasan: od lucih stuar nouu (179). Sa strane, rukom Luke Pavlovića: Ant. Sassi spjeva. Odista, to je uvodna pesma i prvi »Razboj od Turaka« Antuna Sasina (isp. *St. pisci hrv.* XVI, str. 173-175). Ovde je tekst znatno drugačiji, bolji i potpuniji nego onaj koji je Budmani objavio prema jednom rkp. iz sredine XVIII v.; zato se pri izučavanjima Sasinova dela naš rkp. ne sme zaobići.

Dve pesme bez nasl. i bez označenog autora s počecima: Odckle Vil mumilo Vuidih jahip iedan (181), O Nna danizza moia jgospogia (181).

Tuscba Glubmira odchomedie Tirene (181v). Tekst je kao u *Starim pisc. hrv.* VII², ali bez poslednja dva stiha.

Dve pesme bez nasl. i bez označenog autora s počecima: Tcko cista ismora jslata preden slat (182v), Sgouoru slatchomu suausi otuori (183). Prva pripada H. Luciću (isp. *Stari pisci* VI, str. 208).

Incipit oratio xpi ad patrem (183). Poč.: Bose oce poctouani.

Sequitur chonfortatio angellica (184v). Poč.: Sdrau moi milli go-
spodine.

Sequitur chondesensio Xpi y hs adoratione chrucis fr ioanes cor-
cureus (185). Poč.: Sdrauchrissu pochomie isus diaula dobil.

Oua molitva bilaie nastena u capelli gdje bio frustan nas Gospodin
u Jeruzalemu (184). Prozna molitva.

Molitua saispitat milos od boga i od suoie maike dieue Marie (188).

Proza.

[Antun Sasin, »Mrnarica«] (189v). Poč.: Na prosoru suomu stoie.
Sa strane ima beleška Luke Pavlovića: Ant. Sassi spjeva. Kao i tekst
»Razboja od Turaka« i ovaj je znatno bolji od teksta objavljenog u Akad.
izdanju Sasinovih dela (*Stari pisci XVI*): mnogi stihovi glase drugoja-
čije, a ima i pune tri strofe više. Međutim, zbog nestanka l. 193 ovde
nedostaju stihovi 157-204.

Tri pesme bez nasl. i bez označenog autora s počecima: Odpustimi
mallo rucha (195), O gospo pogledai namene neboga (199), S moiem stu-
pom naonu stranu (201).

Komedia od Vskrsnutia Isukarstoua (202). Pred nasl. Luka Pavlović
dopisao: *Pocetak od*, a iza naslova: *Vetrani Cavcica*.

Pesma bez nasl. i bez ozn. autora s poč.: Mlad uscien (!) ugliubau
(208).

Hagada s početkom: Ixidosce duua couieka od duua jedan dieuoicku
piita jednogga dieuoika nechie Ixidoscie Tri couieka otri duua oduua
jedan dieuoiche prosi iednoga dieuoicka neče . . . (210).

Pesma s poč.: Mogalbih susami che ronim dan jnoch (210v) bez na-
znake autora. Ali autor je Miho Bunić (isp. *Stari pisci XI*, 21).

[Fragment Vetranovićeve pesme »Remeta«] (211). Počinje od stiha
105 (I dogemi tui plachati) i ide do st. 409, gde se tekst prekida. Sa stra-
ne ima beleška I. M. Matijaševića: Dio Pjesni = Remeta = D. Maura
Vetranichia Cjavecichja lib: V: Lis: 49: Stup. 1: na konzvu. Bezbrojne
razlike u odnosu na tekst objavljen u Akad. izdanju (*Stari pisci III*).

Fragmet drame »Dalida« [Savka Gučetića] (216). Iako je I. M.
Matijašević sa strane dopisao: Dalida Savka Bendeviscevicichja Vlast:
Dubr: iſ Prisyjetle Kuchje Guceticcja, ki priminu oko God: G. 1603, to
je samo deo drame, jer počinje tek krajem poslednje scene drugog čina
(stih 1458), a i ne ide do kraja. — Gučetićeve drama izdata je u *Starim
pisc. hrv. XVI*, ali je posle M. Rešetar štampao mnogobrojne ispravke i
dopune (*Sitniji prilozi*, Grada IX, str. 73-86). Tekst ovoga rkp., među-
tim, bolji je i potpuniji i od Rešetarova, i srećno dopunjuje više njegovih
lakuna.

D. a. 25 [PESME STIJEPA GRADIĆA I PESME O NJEMU]

Vel. 23,6×17,5 cm. List. 18. Odlično očuvan rkp., uvezan u meke
korice od šarene hartije. Na njihovoj unutr. strani ima ekslibris: Biblio-
theca Bizzarro i beleška Ivana Bizara: V £. 36. 436. Libreria O. Calto

4. Prvi l. ima opet zapis Ivanov: Manuscripto originale di mano del chiariss.^{mo} Canonico Raffaele di Radeaglia di Ragusa.

Sadržaj:

Poemata / Stephani Gradii / Abbatis / SS^{rum} Cosmae, et Damiani, / Et Bibliothecae Vaticanae Praefecti / Patricii Ragusini. / Decessit Romae Vir Doctissimus / VI. Non. Majas 1683. / LXX. anno suae vitae jam peracto (2^r). Tu su pesme: Ad Natalem Rondinium S. D. N. Alexandro VII. Pont. Opt. Max. ab Epistolis ad Principes (3^r), De Obitu Sidronii Hoschii e Societ. Jesu Ad Fabium Chisium S. R. E. Cardinalem (6^r), In Philomatis Musas Juveniles End. (6^r), Dialogus Leporis, et Mustelae. Calumniatorum inevitabilem esse malignitatem (6^v), Ad Ferdinandum Furstenbergium De Musarum dissidio cogitantem (7^v), De Infulae Jupanae amoenitate (9^r), De Alexandro VII. Pont. Opt. Max. Ode (9^v).

In Laudem / Stephani Gradii / Abbatis / SS. Cosmae, et Damiani / Patricii Ragusini (10^r). Tu su pesme: Ad Stephanum Abbatem Gradium Cum Alexander VII. Pont. Max. renuntiatus esset. Natalis Rondinini Elegia (11^r), Ferdinandi Furstenbergii Ad Stephanum Abbatem Gradium Ode (14^r).

D. a. 26 [IVAN BIZARO, ANACREONTICHE]

Vel. 24,4×16 cm. Str. / 6 / + 192. Rkp. pisan na punoj i čvrstoj plavoj hartiji, pergamentskih korica. Na hrptu je utisnuto: Bizzarro / Anacreont. Na unutr. strani korica, pod ekslibrisom (Ex Libris Joannis de Bizzarro), dopis: Calto 5. Na 6-oj npg. strani ispisan je moto — četiri stiha iz Castija. — Autograf Ivana Bizara.

Naslov: Anacreontiche / di vario metro ed argomento / di / Giovanni de Bizzarro / 1810 (str. 1).

D. a. 27 [MARIN DRŽIĆ, HEKUBA. — MIHO BUNIĆ, JOKASTA. — FRANO LUKAREVIĆ, ATAMANTE]

Opsežan kodeks pisan na punoj hartiji i uvezan u čvrste kožne korice sa zlatnim šarama. Vel. 17×22 cm. List. / 3 / + 213, ali svi nisu ispisani (prazni su: 70^r, 70^v, 71^v, 142^r, 142^v, 143^r-144^r); sem toga, numeracija nije najtačnija a i neki listovi nedostaju: s l. 27 pogreškom se skače na l. 29, a l. 161 i 164 nedostaju. Prethodno su nedostajali i l. 13 i 14, ali su pri uvezivanju dodati i ispisani, kao što su istom prilikom dodata i prva tri nenum. lista. Te listove spreda, kao i one u sredini, dodao je i ispisao Ivan Marija Matijašević, koji je rkp. dao uvezati. On je na unutr. strani korica napisao: Collegij Ragusini ex dono Canonici Georgij et Blasij Fratriū Mattheiorū, čime nam je, bar unekoliko, rasvetlio predašnju sudbinu rkp. Njegovih intervencija i inače ima mnogo u ovom rkp.: one se sastoje u dopisivanju propuštenih stihova, u ispravljanju i dopunjavanju pojedinih reči i oblika, u odbrojanju stihova označavanjem svakog petog. Nepoznato je, međutim, ko je pisao taj

rkp.; o tome u njemu nema nikakvih tragova; jedino oblik pisma, ortografija i filigrani na hartiji upućuju na neku ličnost s kraja XVI v.

Sadržaj:

Hekuba / Tragedia / Euripida / iſ Garckoga u slovinski iesik / istomacena / po Dum Mauru Vetranichju / Cjavcichju / Dubrovčaninu, Kalughjeru, / i Opatu Melitenskomu. / Priminu na 15. Gennara / God: Gosp: 1576 (nasl. je na trećem nenum. listu i pisan je Matijaševićevom rukom, a tekst ide od lista l. do 69v). Spređa je prozni prolog, koji nije štampan u Rešetarovu izdanju »Hekube« (*Stari pisci VII²*, str. 455-552), ali ga je štampano Đ. Daničić u predgovoru svog izdanja (*Stari pisci IV*, str. IX-X). U odnosu na oba ova izdanja tekst »Hekube« u ovom rkp. pokazuje mnogo sitnijih odstupanja. U nauci je već odavno dokazano da »Hekuba« nije prevođena s grčkog i iz Euripida, već s talijanskog i iz Lodovica Dolcea, i da njen prevodilac nije Mavro Vetranović, već Marin Držić (isp. Kolendić P., *Srpsko-hrvatski prevod Dolceove »Hekube«*, Izvještaj kotorske gimn. za god. 1908-1909).

Jokasta / tragedia / istomaccenna u slovinsku iesik / po Mihi Bunickiu Babulinovu / Vlastelinu Dubrovackomu (na to Matijašević dopisuje: umrje oko God: Gosp: / 1590) (list. 71^r-142^v). — Tekst se, uglavnom, dobro slaže s tekstom »Jokaste« u Akad. izd. (*Stari pisci XVI*); sitnijih razlika ipak ima, a od krupnijih pomenućemo samo jednu: stihovi koji u drami dolaze posle I, II, III i IV a pre II, III, IV i V čina u rkp. se uvek označavaju s *Intromedia*.

Tragedia / Athamante / istomacenna U slovinski iesik / po Franu Lucckareuicchiu Burinni Vla / stelinu Dubrovackomu (na to Matijašević dopisuje: Scivjasce God: Gosp: / 1590) (list. 143^r-213^v). — Ovo Lukarevićevo delo objavljeno je u Akad. izdanju (*Stari pisci X*) prema jednom rkp. iz XVIII st. (isp. tamo predgovor, str. XI); prema tome, naš rkp., koji je bar za vek i po stariji, mora biti upotrebljen pri eventualnom kritičnijem određivanju Lukarevićeva teksta.

D. a. 28 [STIJEPO ĐURĐEVIĆ, PJSNI RAZLIKE. — ANONIM, PRIPOVIJES OD LIDIJE]

Vel. ovog rkp. uvezanog u šarene kartonske korice jeste 22,4×16,5 cm, a listova ima 69, nove numeracije, olovkom. Ceo je ispisan lepim, krupnim rukopisom Ivana Altestija negde krajem XVIII v. Očuvan vrlo dobro. Naslov mu je: Pjesni Raſlike / pò Gosp:™ Stjepu Maroja / di Giorgi / Ex Libris Jois Havrii Altesti, ali u njemu ima više od toga.

Sadržaj:

Sedam Salamà Pokornijeh / Kraglja Davida / Istomacene ù Pjesan ù iesik / Dubrovacki / po Gospodinu Stjepu Ghimanu / Sinu Gospod.^a Maroja Jacova di Giorgi / koj priminù na 8 Sett.^{ra} 1632 / pociva ù Zarkqui Svet:^a Domenica / ù Dubrovniku / iſ veoma starra Rukopiſsa / Petra Bogascini (3-19). Tu je: 1. Ù hvalu Pjesnika. 2. Ù pohvalu Pjesnika Baro Darſcich Gluscjaz. 3. Nepoſnan ù hvalu Pjesnika. 4. In laudem Auctoris Georg: Ferrich. 5. Ex Fastis Litterario Ragufini P. F.

Seb: Dolci n. 248. 6-12. Đurđevići prepevi 6, 31, 37, 50, 101, 129. i 142. psalma. Kako sam kaže, Altesti je ovo Đurđevićevo delo prepisivao iz nekog starog rkp. pesnika i berberina dubrovačkog Petra Bogašinovića (+ 1700); to znači da se još u njegovo vreme u Dubrovniku teško dolazilo do izdanja tog dela koje je priredio isti Bogašinović i koje je štampano u Padovi 1686. god.

Pjesni Rašlike / Gosp.^a Stjepa Giorgi / Ghimana (22-43). Tu je najpre »Dervisc Gosp.^a Stjepa Giorgi Ghimana«, a zatim: »Pjesan skuppu Djevojcizà pò istomu«, »Gljùveno Ušcivanje pò istomu«, »Sonetto del Cavalier Marino, Išgovoren pò Gosp.^a Stjepu Giorgi«, »Odjeljegne od Gospoghje pò istomu« i »Occituje jednom Mladizzi nevjerru gne mušcja«. Uz tekst »Derliša« Altesti daje ovu belešku: »Ovù Pjesan ucini Gospar Stjepo Giorgi, kad' brojasce dvadesti, i ošsam godiscta. Ù tò dobbi, nefnase s' koje prigodè bij vodjen ù tamnizzu, i prohodom cjuoje rjeti od Djevojcize Vladike kchjerri knešceve: *Tkoje ovi Dervisc?* Alli on ša gnom šsatravgljen visce te rjeci ucini. Ovù Pjesan, i nakon mallo bij-mu dana Vjereniza. = Ovoje svjedocjanstvo ù Rukopisu Gosp. Franatize di Sorgo. Erravit P. F. Sebastianus Dolci in Fastis Litterarijs n.º 249. quum Auctorem hujusce Poemat: Statuit Stephanum de Gozze, nam ex duobus antiquis MSS. constat, opus hoc elaboratum fuisse à predicto Stephano de Georgijs«.

Pripovjes od Lidie / išeta iš Pjevanja 33, i 34 / Ludovica Ariosta / prinesena ù pjesan slovinski / od nesnana Spjevaoza (44). Poč. stih: Zar Senapo Etiopski. — Ovaj prevod, u nauci dosad poznat po jednom starijem prepisu iz Bibl. Male braće u Dubr., delo je nepoznatog Dubrovčanina iz XVII veka, a jedan čudan nesporazum skrivio je da 1775. bude odštampan pod imenom Nikole Lukovića, pedesetak godina ranije preminulog sveštenika iz Prčanja (isp. Kolendić P., *Lukovićeva »Lidija od pakla«*, Južni pregled VIII, Skoplje 1933, str. 473-479).

D. a. 29 PYRRHI CARMINA

piše na hrptu čvrstih pergamentskih korica rukopisa vel. 20,5×15 cm. Nekad su to bez sumnje bila dva rkp., koji su pri uvezivanju sastavljeni. U prvom je bila izvršena numeracija, u drugom paginacija. Sadašnje stanje: / 2 nenum. lista / + list. 1-81 + / 4 nenum. lista / + strane 1-18 + / 24 npg. i prazne str. / + str. 43-44 + str. 47-50 + / 6 str. /. Prema ovome, samo je drugi rkp. bio defektan pri uvezivanju; u njemu su nedostajale str. 19-42. i str. 45-46, ali su samo mesto prvih stavljeni prazni listovi s namerom da se kasnije dopune, što nije izvršeno. Oba sastavna dela ovog sada jedinstvenog rkp. pisala je jedna ruka divnom kaligrafijom koja imituje štampani kurziv. Samo na poleđini drugog nenum. lista, na l. 13^v, 14^v, 34^r, 62^r, 74^r i na str. 4. ima dopuna koje su kasnije ispisivale druge ruke; prva je veća (dve latinske pesme, od kojih je jednoj naslov odrezan pri uvezivanju, a drugoj glasi: Ad eundem), a sve ostale su sitnije. Ali i te kasnije dopune, kao i osnovni tekst rkp., po svoj prilici padaju u kraj XVI v. Osamnaestom pak veku pripada zapis na prvom nenum. listu: Ex Libris Antonii Luce de Sorgo.

Sadržaj:

DIDACI / PYRRHI LVSITANI / ELEGIARVM LIBRI TRES / AD DOMINICVM SLATARICCIVM PATA = / VINAЕ SCHOLAE RECTOREM ET EQVITEM SPLENDIDISSIMVM. / ACCESSIT LY. RICORVM LIBELLVS EODEM AUCTORE. Tu su: Elegia I («Ite procul...») (1^r), Elegia II («Jam neque...») (2^v), Elegia III («Ergo ego...») (5^r), In Nuptiis Virginis Mandotiae et Petri Albani Elegia IIII (6^v), Ad Vincentium Porticum Rhacusanum Antistitem Elegia V (8^v), Elegia VI («Mamertina Chloe...») (10^v), Ad Nicolaum Gozzium Elegia VII (12^v), De origine domus Mensiae Elegia VIII (15^r), Elegia IX («Aegra iacet...») (16^v), Elegia X. Ad Simeonem Benefsium misit cum hor Hendecasyllabo (18^r). Hospes et Ianua Elegia XI (19^r). — Liber secundus. Ad Benessum. Elegia I (22^v), Elegia II. in obitum Mariae Gondulanae foeminae lectifsa^c ad Georgium Gozzium illius uirum (24^v), De Serrana Alpina. Elegia III (26^v), Ad Tafsum poetam Tafsi f. Elegia IIII (27^v), In gymnastica Mercurialis, Elegia V (29^v), Elegia VI. De origine Domus Saraccae apud Rhacusanos ad Joannem Saraccam equestris ordinis uirum (30^r), De commentarijs Indiae Medici Veronensis ad Dominicum Slatariccium iuuenem clarifis. et equestri dignitate insignem. Elegia VII (32^v), Elegia VIII, De ultimis Portugalliae Regibus qui aetate meae uixere (34^r), De Lusitanorum tumulo in urbe Ferraria. Elegia VIII (39^r), Momus ad Luccarum. Elegia X (39^v), Elegia XI («Quae belli...») (41^r). — Liber tertius. Elegia I. sub nomine Galli ueteris poetae edita (42^r), In obitum Joannae Etruriae Reginae, Elegia II (46^v), Elegia III («Non mihi semper...») (49^r), Michaeli Mensio Senatori grauifis. et Aerarij IIII uiro S. D. — proza (52^v), In Mauri Vetrani Poetae Illyrici obitum. Elegia IIII (53^r), Elegia V. ad Proculianum astrologum (55^r), Ad Francinum. Elegia VI. (57^r), In obitum Nicaeae Paulli uxoris Elegia VII (59^r), In Pulicem Elegia VIII (61^r), Renunciat amoribus Elegia IX (61^v), Elegia X de exilio suo scripsit Nouae oppido Dalmatiae Hispanica clade nobilifisimo (63^r). — Lirica eiusdem Auctoris. Ad Aldum Manuccium Tuscar. rer. scriptorem (67^v), Ad Joannem Pinellium Ligurem Ode I (67^v), Ad Nicandrum Ode II (69^r), Ode III («Collige membra...») (70^v), Ad Lucium Lusitanum Ode IIII (72^v), In obitum Maurij poetae Illyrici scripsit postridie Kal. Feb. Ode V (73^v), De Urbe Rhacusa. Ode VI (74^v), Ad uirum clarifisimum Chrysostomum Calabrum Antistitem Rhacusanum Ode VII (76^r), Ad Giral dum senem Ode VIII (79^r), De nauicula Petri sub Gregorio XIII PM. Ode IX (79), De Tristano Cunio regis Portugalliae legato ad Leonem X. Pont. max. Ode X (79^v), De Urbe Rhacusa pestilentia laborante, Ode XI (81^r). — Tabula omnium elegiarum et lyricorum libri secundum ordinem alphabeticum (81^v).

Divus Blasius / Rhacusanus / Didaco Pyrrho Lusitano / Auctore. Tu su: Didacus Pyrrhus Lusitanus Dominico Slatariccio Patavinae Scholae Rectori, et Equiti splendidissimo S. D. — proza (str. 1), Ad Divum Blasium (str. 4), D. Blasius (str. 5-50).

O pirovoj poeziji ispor. Körbler Đ. *Život i rad humanista Didaka Pira Portugalca napose u Dubrovniku*, Rad 216, Zagreb 1917.

D. a. 30 [VICKO PUCIĆ, SOFRONIJA, LJUBICA]

Vel. 21,5×15,7 cm. Str. 194 + / 2 /. Rkp. uvezan u kartonske korice s kožom na hrptu i uglovima; na hrptu je utisnuto: PUZICH. U dnu str. 1. ima zabeleška: Ex Libris Fratris Clementis Raicevich Ord: Min.: Ali rkp. je ne samo pripadao biblioteci ovog poznatog prepisivača starih dubr. tekstova već ga je on u celini i prepisao, što se lako i brzo konstatuje blagodareći njegovim karakterističnim slovima. Rkp., dakle, pripada kraju XVIII ili početku XIX v. Odlično je sačuvan.

Sadržaj:

Sofronija / Spjevana pò Gosp. Vizi Giona / Puzichja Vlastelina Dubrovackoga / Prikasana òd Druscine / Ńcdralovaa / Na 10. Vegljace Godiscta / 1653. (str. 1-71).

Gljubiza / Spjevana po Gosp: Vizi Soltanovu / Puzichju Vlastelinu Dubrovackomu / Godisc: Gospod. 1656 (str. 73-190).

Pesma bez natpisa, nepoznatog autora, koja počinje: Na cjas hvale, slave i dike (str. 193-194).

D. a. 31 [PESME DINKA I ŠIMUNA ZLATARIĆA, MAROJA I HORACIJA MAZIBRADIĆA]

Rkp. uvezan u šarene kartonske korice, sasvim lepo očuvan. Vel. 20×14 cm. Str. / 2 / + 418. Ceo je ispisan rukom pesnika Đura Ferića. Znači da je iz kraja XVIII v. Na drugoj npg. strani Ferić je popisao sadržaj rkp. (»Oudise u ŃdarŃcju sljedechja tojes / Pjesni raslike Dominika Slatarichja na Listu 1 / Libr. parvo Pritvorâ Ovidiovjeh po istomu 130. / Kgnigha Leandrova &c / po istomu 233. / Pjesan Davidova (Miserere) po istomu 255. / Pjesni gljuvene Orazia Mascibradichja 258. / Pjesni Maroja Mascibradichja gnegova Oza, / Kojiehje malahan broi buduchise ostale isgubile 395. Zaista, to je sadržaj ovog raznovrsnog rukopisa:

Piesni Raslike G. Dominka / Scimuna Slatarichia Vlastelina / Dubrovackoga (str. 1). Iste pesme, i u istom redosledu kao u Akad. izdanju Zlatarićevih dela (*Stari pisci XXI*).

Raslika Istomacegna / is Latinskogha ù nascki Jesik / pò Dubrovniku rasparscjana à skladana / pò Scimunu Dominka Slatarichja, kij / slovjasce oko Litta Gospodinova 1640. / A prinacignena bjehu po Niku Bargne / di Giorgi istogha Tomacnika Proneputu / litta Gospodinova 1716 (130). Kao u *Starim pisc. XXIV*.

Kgnigha Leandrova isvadjena is Heroidâ Ovidiovijeh / Tomacena pò Scimunu Dominka Slatarichia oko litta / Gosp. 1640. à prinacignena pò Niku Bargne di Giorgi Vlas. / Dubrov. istogha Tomacnika Proneputu litta Gosp. 1718 (233). Kao u *Starim pisc. XXIV*.

Pjesan Davidova Miserere istomacena u jesik slovinski / po Scimunu Dominka Slatarichja, à prinacignena po Niku / Bargne di Giorgi (255). Kao u *Starim pisc. XXIV*.

Pjesni Gljuvene pò Horaziu Mascibradi (258). Sve pesme koje dolaze i u Akad. izdanju Mažibradićevih dela (*Stari pisci XI*), ali je njihov poredak drugačiji.

Sliedi malahan broj Pjesnj Maroja Mascibradichja ozza Oraziova... (395). Sve kao u Akad. izd. (*Stari pisci XI*).

D. a. 32 AVISO DELLA MORTE DELLA REGINA DI SCOTIA

piše na već unekoliko oštećenim pergamentskim koricama ovoga rkp. vel. 20,1×14,8 cm i s 38 listova (nova numer., olovkom), od kojih je lepim, čitkim slovima ispisan samo 31 list. I tako bi se stvarno mogao nazvati spis koji je u Veneciji 1587. sastavio Franc.^o Marcaldi i s posveto-
tom uputio prijatelju Silvestru Melegosiju. U posveti je on naveo i sadržaj svog spisa: Hauendo fatto, Ill: Sig.^{re}, la presente narratione del Stato della Regina di Scotia, et del Principe suo figliuolo; nella quale si contengono le persecutioni, trauagli et prigionia di essa Regina, cominciando dalla sua nattiuita, che fù dell' Anno M. D. XLII; con la morte del Re Henrico suo marito, et di molti altri baroni, et la distruttione del rito Cattolico di s.^{ta} Chiesa, et finalmente la coronatione et gouerno del Principe suo figliuolo, con satisfatione delli Baroni et sudditi di quel Regno, et si spera introdurre la Religione Cattolica nel Regno... Ko zna kakvim je putovima ovaj spis dospao do Ivana Bizara i zašto ga je zainteresovao kad je, inače, bez ikakve veze s Dubrovnikom i Dubrovčanima.

D. a. 33 [IGNAT DJURDJEVIĆ, IL CELEBRĒ NAUFRAGIO DI S. PAOLO]

Odlično očuvan rkp., uvezan u kartonske korice. Vel. 19,8×11,5 cm. Ima 54 lista, označena u naše dane olovkom (neispisani su: 1, 2, 52v-54v). Na unutr. strani korica zapisao je Baldovin Bizaro: 20/7 1847 / Bizzarro NB. Manoscritto di proprietà dell' autore ab. Giorgi / di cui sono autografe le corezioni ed aggiunte. / E' un compendio della celebre opera latina del / P. Giorgi: D. Paulus Naufragus, fatto dal / P. Bassegli Monaco Benedittino. Prema tome, naš rkp. bio bi plod staranja benediktinca Evsevija Baseljića († 1772), za koga smo dosad samo po svedočanstvu dubrovačkog biografa Sebastijana Slade-Dolčija (»Fasti litterario-ragusini, 19) znali da se bavio sređivanjem Đurđevićevih rukopisa. Baseljić piše slova lepa i čitka; pokraj i povrh njih često se opažaju ispravke i dopune načinjene rukom samoga Ignjata Đurđevića. To će reći, međutim, da ceo rkp. ne može biti mlađi od 1737 g., kad je Đurđević umro.

Na l. 3 Baseljić je stavio naslov: L'Onore / Della venuta di S. Paolo Apostolo / restituito a Melita Illiricana. / Ouero / La Confutazione degli Apologisti Mal = / tesi, contendenti esser im Malta sorto / l'Apostolo Paolo dop' il famoso Nau = / fragio riferito da S. Luca a Capi = / toli XXVII, e XXVIII degli / Atti Apostolici / Discorso / Di D. Ignazio Giorgi Abate di Me = / leda composto a istanza / del Sig.^r Arcidiacono Capor Vicario / generale di Corzola. Ovaj nasl. precrtao je Đurđević i sam ispisao: Il celebre Naufragio di S. Paolo / di cui parlan gli Atti Appo-

stolici / nei Cap.¹ 27 e 28 / avvenuto nel Golfo Veneto, e sotto l' Isola di / Melita Illiricana / Discorso / Di D. Ignazio Giorgi Abate di Meleda.

Između l. 9 i 10 priložena je geografska karta, rađena rukom E. Baseljića, koja predstavlja Balkansko poluostrvo s Italijom, Maltom i delom Afrike. Vel. 27,5×19,5 cm. Legenda na njoj: Nomina, ac Termini Marium quorundam, usque ad obitum Neronis, sive usquedum D. Lucas Historiam Apostolicam conscripsit.

Između stranica rukopisa slučajno je sačuvan i natpisni list dela: Alexandri Aphrodisiensis Super Priora resolutoria Aristotelis, subtilissima Explanatio, Venetiis apud Hieronymum Scottum MDLX, s potpisom u dnu: D. Ignatij de Georgijs.

D. a. 34 [DŽONO PALMOTIĆ, DOŠASTJE ENEJE K ANKIZU]

Vel. 19,7×13,4 cm. Listova ima 59, sada numerisanih, olovkom. Rkp. je uvezan u čvrste kartonske korice i sasvim dobro očuvan. Sav je ispisan rukom dubrovačkog pesnika Antuna Gleđevića († 1728). To je konstatovao Baldovin Bizaro na unutr. strani korica: M. S. di mano del celebre poeta illirico Antonio Gleghievich. Ali je to napisano i na nasl. listu:

Doscastje od Ene k'Anki / su Gniegouu Ozu / Spieuanie G. Giore Palmotichia / Anto: Gleghievich.

Čudno je samo da Gleđević ovo delo pripisuje Džoru Palmotiću, iako ono pripada Džorovu bratu Džonu.

Na rkp. se zapažaju mnoge ispravke. Tako ispravljen, tekst »Došastja« dosta se dobro slaže s tekstom objavljenim u Akad. izdanju Palmotićevih dela (*Stari pisci*, XIII). U njemu ima samo sitnijih jezičkih odstupanja i uz njih nekoliko stihova koje Akademijino izdanje nema. Međutim, bolje zagledanje u tekst koji je Gleđević ispravkama odbacio dovodi do zaključka da je njegov prvobitni izvornik bio mnogo različitiji od teksta koji daje Akad. izdanje.

Rkp. je mogao nastati samo u osamdesetim godinama XVII v., u koje i inače pada plodna prepisivačka delatnost Antuna Gleđevića.

D. a. 35 [PETAR KANAVELOVIĆ, VIJERAN PASTJER]

Vel. 19,7×13,8 cm. List. VI (sada numer., olovkom) + 211 (dva l. označena su sa 174) + / 4 /. Jake kartonske korice, čija je veza nešto popustila. Na hrptu ima: Vieran / Pastjer / M. S. Na poledini lista I beleži B. Bizaro: fior. 3. Scritt. Slavi. Sc. E. N. 470 / Ex Biblioth. / Balduvini Omidii de Bizzarro. On stavlja i nasl. na l. III:

Vieran Pastjer / Tragicomedia / Ivana Karst. Guarini / iſ talianskoga u slovinski Jefik prinesena / od Petra Canavelichia Corciulanina / Prikafana u Dubrovniku godiscta 1684. / Od Druscbe Nedobitniek.

Ceo rkp. ispisan je jednom rukom, koja piše slova jasna i lako čitljiva. Bez sumnje je iz prve pol. XVIII veka.

Na prvom nenum. listu s kraja neko drugi zapisao je još ova dva stiha:

O ma Zorko Dusco mila Drag usroce me (!)
Kojamesi isranila, kame suesa i satraui.

D. a. 36 [FRANO LUKAREVIĆ, ATAMANTE. MIHO BUNIĆ, JOKASTA. MARIN DRŽIĆ, HEKUBA, DOMINKO ZLATARIĆ, ELEKTRA]

Rkp. uvezan u šarene kartonske korice, u odličnom stanju. Vel. 18,9×13,9 cm. Str. / 6 / + 492. Na unutr. strani korica Baldovin Bizaro stavio je sledeću belešku o njegovom prepisivaču: *Manoscritto di mano del Ch. Mr Giorgio Ferrich / Poeta e letterato esimio / B. Bizzarro*. Na drugoj npr. strani Ferić popisuje dela koja ulaze u ovaj rkp. s oznakama strana na kojima počinje njihov tekst.

Sadržaj:

Attamante / Tragedia istomacena po Franu Luccari / Burinni Vlastelinu Dubrouack.ⁿ / koji sjvjasce Gospd.^a (!) Gospod.^a 1590 (str. 1). Tekst je uglavnom isti kao u Akad. izdanju »Atamante« (*Stari pisci XI*).

Jocasta / Tragedia Istomacena po Mihi Bona / Babulinovu Vlastelinu Dubrovackomu / koj umrije oko God. Gospod. 1590 (str. 161). Tekst se dobro slaže s Akademijinim izdanjem toga dela (*Stari pisci XI*).

Hekuba Euripidova / Tragedia spjevana po D. Mavru / Vetrani Opatu Melitenskomu (str. 198^v). Tekst se poklapa s tekstom rkp. 57 Biblioteke Male braće u Dubr., po kome je Đ. Daničić priredio prvo Akad. izdanje »Hekube« (*Stari pisci IV*). Taj rkp. takođe je ovaj prevod Marina Držića pripisivao Vetranoviću.

Elektra Tragedia Spjevana / od Sophokla u Garcki, a istomacena / po Gosp. Dominku Slatarichiu / Vlastelinu Dubrovackomu (str. 415). Reči označene u naslovu kurzivom dopisala je nepoznata ruka, kasnija od Ferićeve. Ne izgleda, međutim, da je ovde tekst »Elektre« prepisan iz starog štampanog izdanja (Venecija 1597), jer u njemu nema posvete »Đurđu knezu Zrinskomu«, a ima nešto što u izdanju nema: prozni sadržaj drame (»Oudise kascse scotose usdarscej ù ovoj Tragedij«), koji po svojoj prilici nije Zlatarićev, već potiče od nekog obrazovanijeg i upućenijeg pisara rukopisa koji je Feriću služio kao izvornik, ukoliko, razume se, tekst nije napisao sam Ferić.

D. a. 37 [DŽONO PALMOTIĆ, DOŠASTJE OD ENEJE K ANKIZU, LAVINIJA]

Vel. 19,5×13,6 cm. Listova ima 196, numerisanih sada, olovkom. Čvrste pergam. korice; na njihovom hrptu piše: Palmotta / 1. Enea / 2. Lavinia. Ceo je rkp. ispisan rukom Ivana Altestija, koji se lako prepoznaje; na nasl. strani (5) ima i njegov potpis: Jois Xav.^{rii} Altesti. Rkp. je odlično očuvan i veoma lepo pisan.

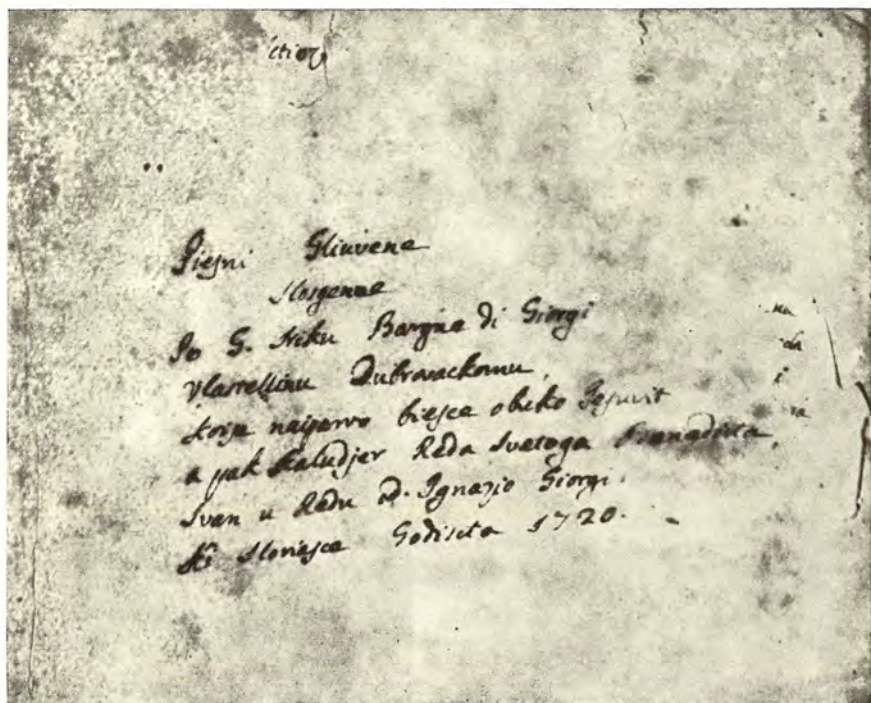
Sadržaj:

Doscjastje od Enee / k'Ankiŝu svomu Ozu / Spievanje / Gospod.^a Giona Gore Palmottichja / Vlastellina Dubrouackoga (5). Na kraju (l. 87-90^v) dat je prepis odgovarajuće epizode iz Vergilijeve »Eneide«.

Sctiozu

Esad vad stoparova na sujelos istoda Besjedde duhovne or
narda Zuzeri Redovnika Društve Jezusove slojine, i rade
prigodi korisne, i bogoglubne sabave. Dobre Smarti. Gospo
Boh, kojie u proscjaste dvadesti i sces godisctaa, od lad pri
menu receni Otaz, sacjuvo od mnogo paghibjaa gnegov vlascti
rukopis, hochije dase sad budu vasiati sa duhovnu koris kar
sjakaa: seto by jedtta samjera Bernarova, sa koju pod staros
useih priurediti, kadmu by dopusceno mallo pakaja od mnojih
trudaa, kojiek podnje sa dosta godisctaa na slavu Bozeju, a sa
vječno spasegne od Iskragnjek. Jase nechju ni mallo fastati u
pohvalu ovjeh Besjedaa, ersu jasc i danidanasgne mnose scivni
u Dubrovniku, kojih ejuse i ustaa istoga Bernarda, svjedozisu
slokojem hrabvenstvom, jakostem, i scestoenom Bjezje Bozeju
priposjeddo, i spomignuse koj mnosc puta svake varste priku
piabise sa slusjatga, a vele vechje er ti scivichi, mochjese sam
pro sebbi gnihovu urednos ocito spojnati. Jasujem tiem star
gljamse varlo dobro, dachjese isnachi djegod u ovjem Besjedam
gneke nacine od mislegna, i od pisagna, koje sadagnjem Ra
fannizima nije millo u Duhovnjem pismum isnahoditi; ni
zafam dachjese ti to dobrovoljno dopustiti, navlasctito kad pro
mislice u kojeje vrijeme scivjio Bernardo. Pacet mislim, dase
raffascjito moce vjerovati, da krozjeh tega nechje niseta od mo
gde biti zicagnene, i korisne ove Besjedde, erse vidj da sasve
da u gnekoliko injek Pisaozaa proscjastoga kogljena, i ofo
bato u velikomu Segneri nahodise isto ovako koje pomajna
gne, sasujem tjem gnihova pisma njjesu od magne ni toru
na ni ugodna, i soliko vechje, koliko male neurednosti

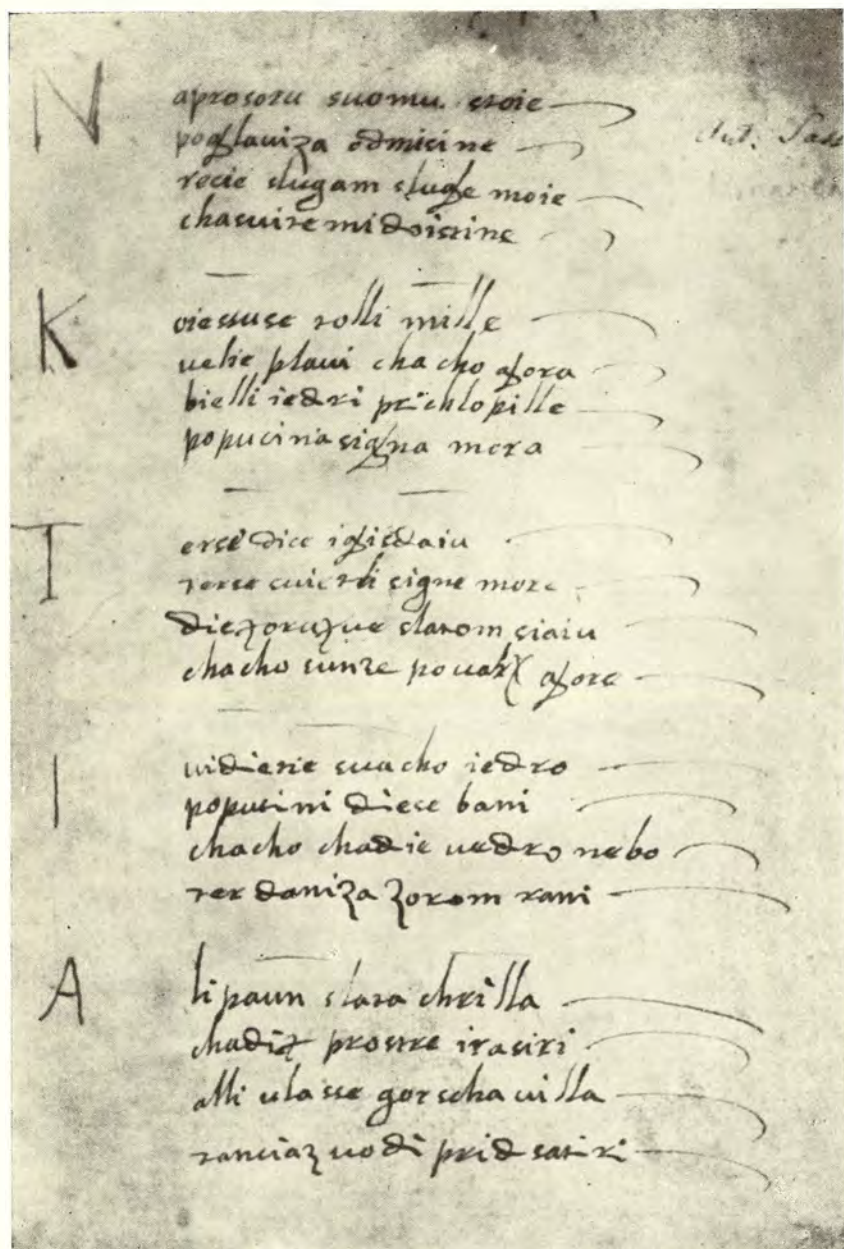
Sl. 1 — Prepis predgovora (»Sctiozu«) iz štampanog izdanja dela »Besjede duhovne«
Bernarda Zuzorića, raden rukom Rafa Radelje (D. a. 7, str. 10 npg.)

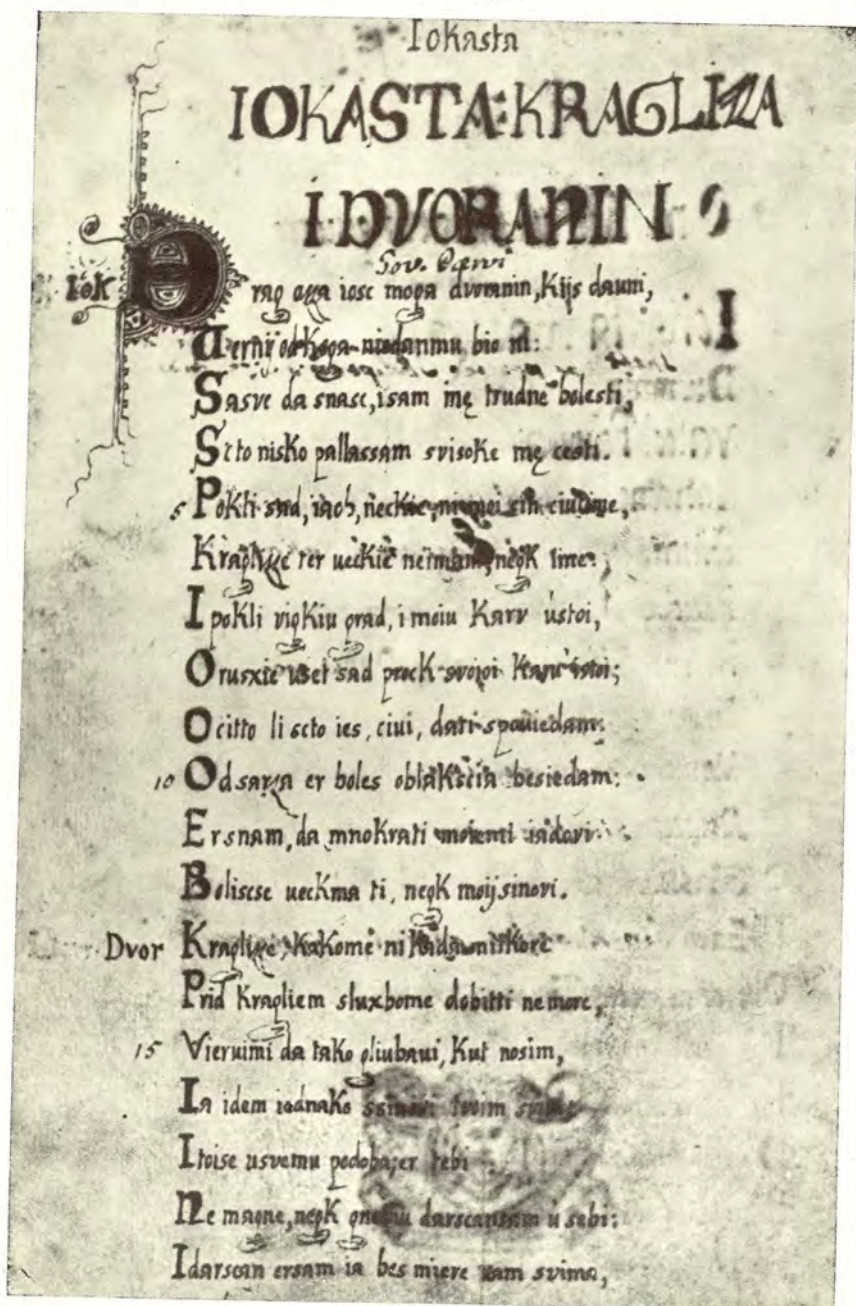
Sl. 2 — Natpismi list prepisa »Pjesni ljuvenih« Ignjata Đurđevića,
koji je izradio Marin Zlatarić (D. a. 19)

1597. Alti 21. Iuglio la volta fatta dello Iure
la Hereste fra llo el Imp^o alla Craxia
Sa nestat isprasan: od lucis stvar novu
Staviti upiesan: na pyhu Turouu
Na sami Iugn dan: koiatse prigodi
Daniga sgora uan: kad bih dan u
Spienarie ter ovor: pitafas nam nade
Priatef kiti mi: masi drag gospod
Numera ~~goran~~ tirasce noifon mrak
Asunze uarb hora: kasasce suithi srak
Kad vretob greku vit: ghsdoui ke ures
Idrag gne obras bit: sunaczu shician v
Vard gva kad sine: na glaui kdi nosti
Vie nciul do mashne: uarb rusies gne koi
A Paoma urukas: park kmeni do tece
Gne hias gche gledas: nessotho tad rece

Sl. 3 — Deo strane iz rukopisa D. a. 24 (list 179^r) s početkom Sasinovih »Razboja od Turaka«, pisana po svoj prilici rukom pesnika Horacija Mažibradića

Sl. 4 — Strana iz rukopisa D. a. 24 (list 189^v) s početkom »Mrnarice« Antuna Sasina
(neidentifikovan prepisivač; u gornjem desnom uglu zapis Luke Pavlovića)

Sl. 5 — Strana iz rukopisa D. a. 27 (list 73v) s početkom »Jokaste« Miha Bunića
(prepisivač nepoznat)

Lavinia / Gosp.^a Giora [!] Giore Palmotta (l. 95).

I jedan i drugi tekst znatno se razlikuju od tekstova »Došastja« i »Lavinije« štampanih u Akademijinu izdanju (*Stari pisci XIII*). Uz druga odstupanja, »Došastje« u ovom rkp. ima niz stihova koji se u izdanju ne nalaze. I u prepisu »Lavinije« ima razlika a i stihova kojih izdanje nema, ali, s druge strane, kako je taj prepis rađen po nekom vrlo defektnom izvorniku, u njemu nedostaje dosta stihova koje Akad. izdanje ima; oni su u ovom rkp. naznačeni tačkama.

D. a. 38. [DŽONO PALMOTIĆ, PAVLIMIR]

Vel. 18,5×13,5 cm. Listova [IV, sada numerisanih, olovkom] + 97 (dva lista obeležena su brojem 18). Polukožni uvez, ali već popustio; listovi se ne drže korica. Prepisivač nije poznat, ali je sigurno s kraja XVIII ili iz poč. XIX v.

Sadržaj:

Odlomak iz biografije Džona Palmotića od Stijepa Gradića, u kome se govori o »Pavlimiru« (l. II), »In laudem auctoris Georg. Ferrich« (l. II^v-III), »Imena koja ulase u ouo Prikasagne« (l. IV).

Pavlimir / po Gosp.^u Gionu Giore / Palmotta (l. 1-97). — Tekst pokazuje mnoge razlike u odnosu na tekst istoga dela štampan u Akademijinu izdanju (*Stari pisci XII*); šta više, ovde nedostaju mnoge strofe koje izdanje ima; neko — možda sam prepisivač — primetio je naknadno da te strofe nedostaju, pa je na mestima gde je trebalo da dolaze stavljao znakove + ili + 1, kad nedostaje jedna strofa, ili + 2, kad nedostaju dve strofe. Prepravki u njegovom tekstu ima takođe prilično.

D. a. 39. [ANONIM, LETTERE SIRMIENSI]

Vel. 19,5×14,3 cm. List. 1-92, nove numeracije, olovkom. Korice od nešto deblje hartije, na kojima stoji: Lettere Sirmiensi. Nevešta i neispisana ruka prepisala je tekst iz štampanog izdanja, kako se vidi i iz naslova:

Lettere Sirmiensi / Per Servire / alla / Storia Della Deportazione / De' / Cittadini Cisalpini / In Dalmazia ed Ungheria. / »Je sçais bien que Lecteur n'a pas grand / besoin de savoir tout celà, mais j'ai besoin, / moi, de lui dire« / J. J. Rousseau. Conf. Liv. Prem. / Seconda edizione / 1801 A. X. R. / Si vendono nella Tipografia Milanese / in Contrada Nuova num. 561.

Protivaustriski, a profrancuski spis. Od interesa i za nas, jer je autor bacan u zatvore po našim krajevima, pa govori, uzgredno, i o tim krajevima.

D. a. 40 [MARKO BRUEROVIĆ, VOLGARIZZAMENTO DI VARIE POESIE LATINE. — DŽONO RASTIĆ, CARMINA]

Rukopis vel. 18,9×13,2 cm, uvezan u platnene korice. Listova ima / 3 / + 1-73 + / 1 / + 1-14 + / 23 /. Do l. 72^r pisan je rukom samog

pesnika Marka Bruerovića († 1823), što je u dnu lista konstatovao Luka Pavlović: *Qto MSS fin gui è Autografo dell'Autore*. Na daljim ispisanim listovima (72^v-73^v, i 1-14 druge numeracije) tekst je pisao Baldovin Bizaro. Rkp. je, prema tome, iz prve pol. XIX v.

Sadržaj:

Variorum auctorum / Latina Carmina / Italicis versibus reddita / à Marco Bruerio / Cive Gallo. Ili: Volgarizzamento / di varie Poesie Latine / d'Authori diversi / tradotte in verso Volgare / da Marco Bruere / Cittadino Francese (1-72^v). — Tu su na levim stranama listova ispisan originalni tekstovi, a na desnim Bruerovićevi talijanski prevodi pesama Frana Stojkovića, Đura Ferića, Didaka Pira, Bernarda Džamanjića, Džona Rastića (pretežno) i samoga Bruerovića. Međutim, uz Džamanjićevu latinsku pesmu o padu Očakova ima i: Traduzione illirica del Sig.^c Pietro Sorgo nipote dell'autore (počinje: Pade Očakov, grad oholi).

Pripovjesti Phedra Augustova Oproscetenika Nascki Tomacene po Marku Bruerovichiu (72^v-73^v). Tu su: Lib. I. Pripoviest I.^{va} Vuk i Jagne. Pripoviest IV. Pass.

Junii Antonii Restii / Carmina / ab autographis accurate excripta nec edita / MDCCCXLIV (l. 1-14). — Tu su: De visus Puellae Natibus 1790 (2), Al Padre Giov. Battista Bratti delle Scuole Pie Professore di Retorica in Ragusa — pismo na ital. jeziku (5), Ad Fulvium in Sicilia proficiscentem (6^v), Junius Restius Michaeli Sorgo S. D. (8^v), Ad Michaellem Sorgo Romae commorantem (9), Ad Marcum Bruerium Ex Laurentiana arce ubi excubias agebat (9), Ad Eundem. . . Prid. Id. Sep. 1791 (9^v), Ad Eundem — 1791 (10). Ad P. Jo. Baptam Bratti Sc. P. Oratorem Eximium (11), Ad amicum Junium Resti Joannes Bap. Bratti (12), Sapphus — Ode ad Venerem. 1785 Prid. Cal. Mai (12^v), In Elegia VII. Edit. Variantes. Epitaphium Cochette et Taphini Catellorum suavissimorum (13^v). — Iza poslednje pesme Baldovin Bizaro dopisuje: Nota. — A questo modo sono mutilate quasi tutte le poesie del Resti che videro luce in Padova tip. del Seminario 1816 sotto la revisione dell'ab. Furlanetto. L'amore pel defunto amico così malmenato, fece in quest'occasione dettare a Mr Giorgio Ferrich quanto segue: In Censorem corrigentem Amutilantem Carmina Junii de Restis Georgii Ferrichii Epigrammata (pa saopštava njihov tekst!). — Očigledno, nezadovoljan pomenu tim izdanjem Rastićevih latinskih pesama, Baldovin Bizaro uzeo je da ovde s Rastićevih autografa ispiše tačan tekst; posao nije dovršio.

Na posebnom komadu papira vel. 24,5×20,4 cm, koji se čuva među listovima ovog rkp., rukom M. Bruerovića prepisana su tri latinska epigrama Džona Rastića i popis hartija od vrednosti udovice Mare Gučetić.

D. a. 41 VOLANTI, GEOGRAFIA M. S.

utisnuto je na hrptu rukopisa bez naslova, uvezanog u čvrste polukožne korice, s 40 listova (numerisanih sada, olovkom), vel. 18,8×13,4 cm. Na unutar. strani korica prilepljen je komad hartije na kome je naštampano: Co: Giovanni de Bizzarro, a iznad toga zapisao je Ivan Bizaro:

Calto 4 / Costa fl. 3 =. Na listu 1. piše opet on: Manuscripto originale inedito di / Vincenzo Maria Volanti Raguseo. List 2. ima ovaj zapis pisara rukopisa: Vincentij Mariae / Volanti / 1694; pod tim, na naknadno prilepljenom komadiću papira, drugom rukom zabeleženo je: Bened.^o Stajj. Ceo rkp. Volantić je ispisao jasnim slovima, koja na važnijim mestima teksta i u nazivima imituju štampani kurziv, a u naslovima kapitalno pismo. Rkp. je sada u dobrom stanju, ali to nije bio pri uvezivanju, jer je tom prilikom nekoliko listova krppljeno lepljenjem; oštećen je samo l. 21, u gornjem desnom uglu.

Rkp. stvarno predstavlja talijanskim jezikom pisan geografski priručnik s ovim poglavljima: [Uvod] — Spagna — Della Francia — Dell'Italia — Della Germania — La Germania superiore — Della Polonia — Dell'Ungheria — Della Slavonia [tu su: Slavonia propriamente detta, Rascia, Croatia, Bosna, Dalmatia, Contado di Zara] — Della Grecia — Della Tracia — Della Servia e Bulgaria — Della Walachia e Moldavia — Della Tartaria Minore — Della Moscovia — Della Scandinavia.

U tekstu su i dve slike: jedna predstavlja geografske pojmove, a druga ceo svet.

Uz rkp. idu i geografske karte: La Spagnia, vel. 17,3×20,6 cm. (između l. 4 i 5), Francia, vel. 16,4×19,4 cm. (između l. 12 i 13), L'Italia, vel. 15,8×19,9 (izm. l. 19 i 20), Germania, vel 15,7×20,9 cm. (izm. l. 23 i 24).

Kao geograf i kartograf Volantić nije poznat. Trebaće specijalnih ispitivanja da se utvrdi u kom je stepenu njegov geografski priručnik zavisao od sličnih talijanskih spisa iz onog vremena. A, takođe, i da se odredi u koje je svrhe načinjen.

D. a. 42 ANTONI CHERSAE RHAGUSANI / CARMINA / A BALDUVINO DE BIZZARRO COLLECTA / A. D. 1842.

naslov je rukopisa u mekim kartonskim koricama vel. 19,1×14,3 cm. List, 46, sada numerisanih, olovkom. Pisan rukom Baldovina Bizara.

Sadržaj ovoga rkp. čine latinske pesme Dubrovčanina Antuna Krše (1779-1838), i to najpre »Antonii Chersae Epigrammatum Liber«, pa zatim »Antonii Chersae Endecasyllabi atque Phalencii«. U svemu ovde ima više od pedeset latinskih pesama, od kojih su mnoge prigodne i pohvalne, pisane za istaknute osobe i za važnije događaje.

D. a. 43 [DŽONO PALMOTIĆ, CAPTISLAVA]

Vel. 13,4×9,8 cm. List. 110, sada numerisanih, olovkom; prazni su 1-4, 105-110. Na hrptu pergamentskih korica piše: Palmotta / Zaptislava. Unutrašnja strana korica nosi zapis Baldovina Bizara: 22 / 7^{brc} 47 / Bizzarro. Naslov je na l. 5: Zaptislava / Spievana po / Gionu Palmotichiu / Vlastelinu Dubrovackomu. Iza naslova ima još: »Imena koja ulafe...« (l. 6), i: L'Abbate Stefano Gradi nella vita dell'Autore preposta alla Xpiade di qsta opera cosi parla: »cui Fabule...« (l. 6^v, pa se zatim iz Palmotićeve biografije koju je napisao Stijepo Gradić saopšta-

va ceo odeljak o »Captislavi«). I naslov, i popis lica i citat iz Gradićeva spisa dodao je rukopisu dubrovački erudita i antikvar Ivo Natalić Aletin († 1743); njegov je rukopis toliko karakterističan da ga nije teško prepoznati. Inače, prepis samog dela nije on radio; taj prepis pripada nepoznatom prepisivaču, koji piše okrugla i veoma čitka slova. Aletin je sigurno samo sredio i uvezo ovaj rkp.; prema tome, nema sumnje da rkp. može biti samo stariji od kraja XVIII veka, kad se Aletin bavio pribiranjem i prepisivanjem dubrovačkih književnih sastava.

Razlika u odnosu na tekst »Captislave« štampan u Akademijinu izdanju (*Stari pisci XIII*) ima veoma mnogo. Neke se svode na sitnija jezička odstupanja, a neke su nastale zbog nepažnje našeg prepisivača (on, na primer, menja mesto pojedinih strofa ili pak mnoge strofe ispušta i sl.); međutim, ima i nemalo razlika koje pokazuju da je matica našega prepisa bila znatno drugojačija od matice rkp. koji je poslužio za Akad. izdanje; u njoj je, sem drugih odstupanja, bilo i dvadesetak stihova više.

D. a. 44 [IVAN I BALDOVIN BIZARO, BELEŽNIK]

Beležnik kožnih korica s metalnom kopčom. Vel. 10,9×20,8 cm. Pisano dvostruko: od početka prema kraju i od kraja prema početku. Listova ima 1-123 + I-XLVI (nova numeracija, olovkom); mnogi su prazni. Sadržaj čine svakovrsni zapisi Ivana i Baldovina Bizara. Ivan: *Raccoglitori delle Olive dell'anno 1821*; inventari stvari u nekim sanducima. Baldovin: *Articoli per la favilla di Trieste* (samo popis); *Miscellanea — Composiz. originali, Bersecine l'ottobre 1842*; počeci književnih radova; refleksije kojima se bavi; mnogo talijanskih stihova, koji su često prevodi; misli nađene u knjigama i sl. Sve nesistematski, bez reda; mnogo puta uz beskrajna precrtavanja.

D. a. 45 PROSE DI GIOVANNI DE BIZZARRO

piše na etiketi prilepljenoj na kartonskim koricama i na nasl. strani rkp.; on je vel. 38,3×25,5 cm i sačuvan je samo delimično: str. 1-80, 113-133. U njemu su prepisi raznih Bizarovih članaka i predgovora, uvek na talijanskom jeziku; mnogi su i štampani u tal. časopisima. Govore o književnicima, našim i talijanskim, o knjigama, o istorijskim pojavama itd. Autograf.

D. a. 46 DELL'INFLUENZA DELLE BELL'ARTI SULLO SPIRITO E SUL CUORE. DISSERTAZIONE ACCADEMICA LETTA NEL VENETO ATE-NEO IL GIORNO 6 AGOSTO 1812. DAL SOCIO ORDINARIO SIG. CO. GIOVANNI DE BIZZARRO

Autograf. Vel. 37,5×25,3 cm. Listova ima 18, nove numeracije, olovkom: prazni su 14-18.

Na kraju posveta: Al Signor Conte Matteo Nicolò di Pozza Patrizio Raguseo.

D. a. 47 SYLVA SACRĀ

čita se na hrptu nekadašnjih kartonskih korica, od kojih su sačuvani samo neznatni ostaci. Rkp. je vel. 21×14,2 cm. i nesumnjivo je defektan: ima 6 snopića, od kojih prvi broji 14, a svi ostali po 16 listova; to znači da nedostaju l. 1 i 16 prvog snopića. Po sadašnjoj numeraciji, olovkom, ima 92 lista.

Rkp. su pisale bar tri ruke, unoseći, po svoj prilici, svaka sopstvene sastave.

Prva je ispisivala svoje tekstove na raznim mestima rkp., između kojih je ostavljala dosta praznih listova. Ispisala je list. 1-2^v, 4, 12-14, 15, 19-20^v, 31-37^v, 39-43^v, 50-52, 56-61, 67-68, 75, 78, 86-87^v. Teme sastava koji na tim listovima dolaze: *Animarum transmigratio* (na kraju ima beleška: *Scripti adi 31 Marzo 1717*), *Della Natura dell'Anima*, *Dell'esistenza di Dio contro gli Ateisti*, *An Eucaristia sit de necessitate medij*, *Fischiate*, *Sopra la Fede*, *Jeiumium*, *Invidia* (na kraju beleška: *Cauato dall'Anatomia dell'Inuidia*, *trattenimento estivo di Tomaso Spinola Marmi di Venetia 1646 appo Giacomo Hertzt*), *Sopra l'Inferno* (na kraju ima: *Adi 4 Sett. 1717*), *Libri proibiti* (na kraju: *Scritto adi 6 Ottobre 1716*), *Descrittione d'un luogo ameno*, *Limosina* (na kraju: *adi 8 Marzo 1717*), *Perdonar ai nemici*, *Penitenza differita alla morte* (na kraju: *Adi 19 Febraro 1717*), *Limosina*, *Superbia*, *De vitijs capitalibus*, *Dell'Anima delle bestie, e sue funzioni*. — Pisac je nesumnjivo Dubrovčanin: u napisu o zabranjenim knjigama dokazuje da »Index librorum prohibitorum« ne važi u Dubrovniku; u drugima pominje Dubrovčane (dum Miha Bunića, dum Ivana Angelija i dr.).

Druga ruka je na listovima koji su ostali prazni od prve ruke (5-11^v, 14-14^v, 15^v-18, 21-24^v, 44-46, 47-47^v, 61^v-66^v, 68-74^v, 75-77^v, 79) sitnim, ružnim, teško čitljivim slovima ispisivala svoje raznolike sastave, najčešće latinske pesme. Mnogi su od tih sastava bez natpisa. To su epistole, pobožne ekloge i elegije, ode i poeme. Možda školska vežbanja u latinskoj poeziji i prozi kakvog pitomca dubrovačke isusovačke gimnazije. Neki su tekstovi datirani (4 Kal. Xbri 1742, Nonis Januarij 1743 itd.), s naznakom da su načinjeni u Dubrovniku.

Najposle, treća ruka na l. 79^v-83^v ispisala je samo sastav: *Erudizione intorno al Digiuno Antico*. Ničim se ne potvrđuje da je i to Dubrovčanin, ali je to najverovatnije.

D. a. 48 GIUDIZJ SOPRA LE MIE POESIE, E D'ALTRI MIEI AMICI IN MORTE / D'AMARITTE STAMPATE PER MOLINI, LANDI E C. IN FIRENZE, L'ANNO 1806. IN TO: 2 / IN 8°. PRONUNCIATI PER LETTERA DA VARJ LETTERATI.

Autograf Ivana Bizara. Vel. 28,6×20 cm. Samo 13 listova, od kojih je ispisano 7; nova numeracija, olovkom.

Svoje sudove o zbirci pesama »U smrt Amaritte« — to je pseudonim prve žene Ivana Bizara, Marije Tarme — poslali su Bizaru: Luigi Lanzi, Giambattista Pandolfini, Luigi da Prato, Stefano Raicevich, Fortunata Fantastici, Vincenzo Follini, Luigi Seratti, Lucrezia Landi Mazzei, Giam-

battista Zannoni, Antonio Meneghelli, Andrea Mayer, Girolamo e Niccolò da Rio, Pietro Zorzi, Niccolò Bellini, Francesco Pimbiolo, Gattesco Gatteschi, Tommaso Puccini, Saverio Bettinelli, Melchior Cesarotti, Carlo Belli, Pietro Antonio Bondioli, Lorenzo Tornieri, Francesco Beni, Luigi Mabil, Jacopo Vittorelli, Giambattista Duso. Među njima, kao što se vidi, ima i vrlo značajnih predstavnika talijanskog XVIII veka.

D. a. 49 POESIE INEDITE / DI / VARJ AUTORI / IN MORTE DI / MARIA TARMA DE BIZZARRO

Autograf Ivana Bizara. Vel. 23,3×19,3 cm. Str. 73.

Tu su, pored samog Bizara, još i pesnici: Rinaldo Scozia, Pietro Franceschini, Tommaso Campitelli, Cesare Bevilacqua, Giambattista Curnis, Giambattista Bada, Giambattista Tornizzo, S. U. P. D. J., Giuseppe Alessandrini, Leonardo Antonio Tonizzo, Floriano Caldani, N. N., Ruggiero Campitelli, G. F. M., Francesco Trevisani, Carlo Belli, J. C. di Verona, Leopoldo M. A. Caldani, Petronio M.ª Caldani, Mich. Gargurich, Parthenius Epidauritanus.

D. a. 50 LAMENTI / DI NIVANGIO / IN MORTE / D'ARMARITTE

Vel. 23,5×19,2 cm. 32 lista nove numeracije, olovkom. Autograf Ivana Bizara. U tekstu mnoge ispravke, dopune i precrtavanja.

Sadržaj rukopisa predstavlja pedesetak pesama koje je Bizaro (= Nivangio) ispevao povodom smrti svoje prve žene, Marije Tarme (= Amaritte).

D. a. 51 [IVAN BIZARO], RIFLESSIONI SOPRA IL MONDO, E LA VITA UMANA

Prošiven sveščić vel. 23,7×18,2 cm. Na 8 listova, od kojih su tri prazna, Ivan Bizaro je svojom rukom zapisao vlastite misli o svetu i ljudskom životu.

D. a. 52 MATTEO VALLI, DELL'ORIGINE ET GOVERNO DELLA REPUBBLICA DI SAN MARINO

Prošiven sveščić bez korica, vel. 23,1×18,1 cm. Listova ima 28 (prazni su 25—28), numerisanih sada, olovkom. Tragovi vlage na svim listovima. Prepis sa štampanog izdanja; mogao je nastati još u XVII veku. Pun naslov: Dell' / Origine, et Governo / Della / Repubblica / Di / San Marino / Breve Relazione / Di / Matteo Vali / Segretario e Cittadino / Di essa Repubblica / In Padova / Appresso Giulio Crivellari / 1633. Con Licenza de' Superiori.

D. a. 53 LETTERA / DI / UN SUPERIORE CLAUSTRALE / A SUOI RELIGIOSI / NELL'OCCASIONE DEL RIAPRIMENTO DEI / CONVENTI PER LA PIETA' DE'SOVRANI / E DE'POPOLI

Prošiven sveščić, šarenih papirnatih korica, s prilepljenom etiketom na kojoj piše: Lettera. Vel. 20,9×15,1 cm. List. / 1 / + 11. Na nenum. listu Baldovin Bizaro je napisao: Biblioteca Bizzarro. Na završetku spisa,

na l. 11, stoji: Opus P. Marianni a Rodio Ord. Capu. Praesidis Con-
ventus Cappucinatorum Bassani Anno = 1823.

D. a. 54 [DŽONO PALMOTIĆ, GLAS]

Prošiven sveščić vel. 22×18 cm. Samo 24 lista (praznih je ukupno
12), numerisanih sada, olovkom. Prepis Baldovina Bizara, iz prvih de-
cenija XIX v.

Sadržaj:

Glas / spievanje Giona Giore Palmotichia / Vlastelina Dubrovacko-
ga. Na naslovnom listu dopisan je još pohvalni lat. distih Đura Ferića u
pohvalu Palmotića. — Tekst Bizarova prepisa dobro se slaže s tekstom
»Glasa« štampanog u Akad. izdanju (*Stari pisci XIII*).

Na kraju je još anonimna pesma nepoznatog autora s početkom:
U početak, da svjes sljepa (l. 13-13^v).

D. a. 55 [PREVODI ODE VENERI OD IVANA ANGELIJA]

Prošiven sveščić, vel. 21,1×14,2 cm, 8 listova.

Naslov: Traduzione dell'Ode / Latina / a Venere dell'Abate / Gio-
vanni de Angeli / di Luca D' Stulli (reči štampane kurzivom dopisao je
B. Bizaro). Na levoj strani listova daje se Angelijev tekst, a na desnoj
Stulićev prevod na talijanski jezik. Pisala nepoznata ruka, možda ruka
samoga Stulića.

Na dva umetnuta lista iste vel. Baldovin Bizaro prepisuje: A Ve-
nere Ode I^a / di Gian Carlo de Angelis / Tradotta dal Dr Michele
Daddich.

D. a. 56 [PESME U SMRT MARKA FAUSTINA GALJUFIJA]

Sveščić vel. 19,1×14,2 cm, s 18 list. i s koricama od nešto čvršćeg
plavog papira. U njemu je dubrovački stihotvorac i prepisivač Marko
Marinović (1792-1871) prepisao dve brošure štampane povodom smrti
M. F. Galjufija. To su:

In Morte / di / Marco Faustino Gagliuffi / Versi / Di Pietro Isola /
e di / Antonio Buonfiglio C. R. S. / Novi / Dalla Tipografia Moretti /
1843.

In Morte / di / Marco Faustino Gagliuffi / X / Anacreontiche / di
G. A. Scazzola / Alessandrino / Discepolo, Amico, e Segretario delle
Carte Letterarie, / e dei Libri dell'Estinto / Per di lui Testamento 6. 8bre
1831. / Alessandria 1834. / Dalla Tipografia di Luigi Capriolo.

D. a. 57 [OSMRTNICE ZA MARKA FAUSTINA GALJUFA]

Sveščić vel. 19,2×13,2 cm samo od 4 lista. Pisan rukom Marka
Marinovića.

Sadržaj:

Epitafio a Chelinto Epirotico (Nome Arcadico del defonto Marco
Faustino Gagliuffi Rag.^o Di M. Marinovich (1), In funere M. Faustini

Gagliuffi, Carmen D:ⁿⁱ Bettondi (2^v), Sub Effigie Marci Faustini Gagliuffi (3), Istoga D. Bettondi: Reccenì Gagliuff nà svômu odjeljegnu (3^v).

D. a. 58 [FRAGMENT »HEKUBE« MARINA DRŽIČA]

Prošiven sveščić vel. 20,3×13,3 cm. Ima 24 lista, sada numerisana, olovkom. Slova lepa i jasna, iz XVII ili s poč. XVIII veka.

Ovde je samo odlomak Držičeve »Hekube« (kraj II, ceo III i početak IV čina, tj. prema brojanju u Akademijinu izdanju, u *Starim piscima* VII² to su stihovi 947-2101). Tekst se sasvim dobro slaže s tekstom »Hekube« iz rkp. D. a. 27 biblioteke Bizaro. Očigledno je, po tome, da je s njega prepisan ili su pak oba prepisana s nekog trećeg rkp.

D. a. 59 SRPSKOHRVATSKI STIHOVI RAZNIH AUTORA

Tako bi se mogao nazvati prošiven sveščić vel. 20,5×14 cm, koji je sastavljen od 18 listova, u naše dane numerisanih olovkom (neispisana su poslednja dva) i kome je Baldovin Bizaro stavio natpis: Svojoje (!) Rakli / Dva Pjesna Gosp. / Givu Sciscka Gundulichia / Vlast. Dubrov. Čitav je rkp. iz XVIII veka, a pisale su ga dve ruke: prva pripada nepoznatom pisaru, l. 2-13, a druga je ruka pesnika Dživa Šiškova Gundulića (1678-1721), l. 14-16.

Sadržaj:

»Gospogjase odjelila, i brodi Morre«, s početkom: Ah, ma Rakle, kuda tako (2). Luka Pavlović dopisuje olovkom sa strane: Bona Babulina.

»S. Vlasi«, s početkom: Gledalasi liepa moja (6^v).

»Dobrotaje rajsko diello«, s početkom: Nemoj liepa ma Gospoje (9^v). Luka Pavlović i ovde beleži olovkom: Bona-Babulina.

»Spravgljajuchise odielit Javorko Pastier od svoje Gliubgljene Raklize ovojoj pripovjeda. Idilio«, s početkom: Radmio Pastir spravljasese (10).

»Piesan«, s početkom: Sam, samarscen ù mislieh (14). Ivan Marija Matijašević dopisao je uz te stihove: Gosp. Giva Sciscka Gundulichia Vlast: Dubrovac: — U tom pesnikovu autografu ima mnogo njegovih ispravaka.

D. a. 60 [LATINSKI STIHOVI VLAHA BOLIČA I ANTUNA KRŠE]

Prošiven sveščić bez korica, od samo 6 listova, vel. 19,8×14,2 cm. U celini je ovaj rkp. pisao Baldovin Bizaro.

Sadržaj:

De Paraphrasi Latina / Odae Petri Matastasioi / = Grazie agl'inganni tuoi = / Blasio Bolichio S. J. Ragusino / vulgo tributa / Antonii Chersae / Epigramma (1), Ex Italico Petri Matastasioi / = Grazie agl'inganni tuoi = / Ode (2), Ad eximium Virum / Anastasium Delladecimum / Ragusa discedentem / Antonii Chersae / Epigrammata (5), Ad Joannem de Bizzarro / de Italica versione Odes XII lib. 1. Q. Hor. Flaci / ab eodem exarata / Antonii Chersae / Epigramma.

D. a. 61 [BALDOVIN BIZARRO], VIAGGIO A PADOVA E VICENZA

Omanji prošiven sveščić od 10 l., od kojih su četiri prazna, vel. 16,9×11,2 cm. Pisao ga je Baldovin Bizaro i po svoj prilici je njegov spis. Na l. 2 ima naslov: Italia / II / Viaggio a Padova e Vicenza / 1837. Kao književno delo ovaj putopis ne može značiti ništa, jer se svodi na najkonciznije beleške i na golo nabranje onoga što se videlo; i dokumentarna vrednost mu je mala. Na kraju je nešto talijanskih stihova u vezi s tim putovanjem.

D. a. 62 [IVAN BIZARRO, BELEŠKE I PESME]

Volantni listovi.

Sadržaj:

1) Dva l. vel. 23,7×18,3 i jedan l. vel. 22,2×9,2 cm: Conoscenze da me fatte in Dalmazia (u stvari, popis ličnosti koje je I. Bizaro upoznao u Splitu, Kotoru, Trogiru, Šibeniku, Zadru).

2) Dva l. vel. 24,5×28,2 cm: Conoscenze fatte in Firenze, . . . Bologna, . . . Pisa, . . . Modena, . . . Livorno.

3) Prozni fragment, vel. 21,2×18,6 cm, defektan, pisan rukom koja nije Bizarova.

4) Fragment pesme, vel. 20,1×7,3 cm, opet od neke druge ruke.

5) Tri lista, vel. 23,3×17,2 cm. Pesme: L'innamoramento. / Ode / ad un amico (potpis: Di Giovanni de Bizzarro scritta nell'anno 1802, diciottesimo di sua età), Per Nozze / Ode sdrucchiola / Di Giovanni de Bizzarro.

6) Dva lista, vel. 23,5×19 cm: In morte d'Amaritte = Nivangio = Sonetti. Potpis: Di Agostino Paruzzi fra gli Arcadi Emiro Libetrio Accademico Etrusco, Catenato, Caliginoso, Placido e Vice Custode della Colonia Dorica de'Concordi in Ancona.

7) Dva lista, vel. 23,9×18,2 cm. Drugi prepis onoga što ima pod br. 6.

8) Četiri lista, vel. 23,4×19,4 cm: I Dolori di Maria Vergine / Capitolo.

D. a. 63 [BALDOVIN BIZARRO], DELL'AUTONOMIA DI RAGUSA /
DISERTAZIONE STORICO-CRITICA

Prošiven sveščić vel. 30×20,7 cm. List. 13 + 2, koji su umetnuti. Autograf. U vrhu nasl. lista ima: Bersecinne decembre 1845. Sadržaj i tendencija spisa vide se i iz samih naslova pojedinih poglavlja: § 1. Fondazione delle due città ed origine di loro disfida. § 2. Mentite le asserzioni di Dandolo e Sabellico nella Dedizione di Ragusa a P. Orseolo II — vera sposizione del fatto; § 3. Origine del castello S. Lorenzo. — Chiamata spontanea di un conte; § 4. Si ribatte l'asserzione della venuta ostile del Doge Micheli in Ragusa e sposizione del fatto; § 5. Assurdo racconto del Dandolo circa la venuta del Patriarca Morosini; § 6. Ragione della chiamata spontanea dei conti veneti e loro dominio; § 7. Il reggime dei Veneti non cede la nostra Libertà. § 8. Altre ragioni comprovanti la nostra libertà. — Nedovršeno.

D. a. 64 [BALDOVIN BIZARO, FRAGMENTI I PREPISI]

Više odvojenih listova najrazličitijeg formata i sadržaja: fragmenti pisama, bibliografske beleške, epitafi i prepisi latinskih pesama bez oznake autora. Sve je pisano rukom B. Bizara.

D. a. 65 [BALDOVIN BIZARO, POPIS DELA DUBROVAČKIH PISACA]

Prošiven sveščić vel. 31,9×10,8 cm. List. 28, ali pretežno praznih. U ovom sveščiću Baldovin Bizaro počeo je da beleži naslove rukopisnih i štampanih dela dubrovačkih pisaca, razmeštene abecednim redom prema prezimenu autora. Urađeno je veoma malo.

D. a. 66 [KATALOG BIBLIOTEKE BIZARO]

Rkp. uvezan u kartonske korice, od 60 listova (sada numerisanih, olovkom), vel. 21,8×23,2 cm. Pisalo ga je više ruku: Ivan Bizaro, Baldovin Bizaro i dr. Na prilepljenoj etiketi na koricama ima naslov: Catalogo / dei varj opuscoli / raccolti da / Giovanni de Bizzarro, / e compresi ne' suoi Volumi di / Mescolanze. A na l. 1: Catalogo della raccolta di opuscoli / nella / Biblioteca Bizzarro in Ragusa / 1843. / riveduto ed aumentato nel 1859. / Della Miscellanea in XXXV legato in mezza pergamena bianca trovato / mancante il volume XV. — Redosled popisanih knjiga prema abecednom poretku autora (nije uvek najkorektnije održan); rubrike u tim popisima : 1) volume (signatura), 2) pisac, naslov dela, broj tomova, stanje u kome se knjiga nalazi, oznaka ukoliko je knjiga retka, i 3) prezzo (cena u talijanskom novcu).

D. a. 67 [RAZNO]

Volantni listovi i posebne skupine.

Sveščić I: 10 listova, vel. 20,1×14,6 cm (deseti list prazan). »Relatione di quanto è seguito negl'ultimi / giorni del elettione del Rè di Polonia«. Dopisano: Di Monsr Naccia Nontio in Polonia. Spis je datiran 27. junijem 1697, a i rkp. je iz tog vremena.

Sv. II: 4 neprošivena lista vel. 19,2×18,3 cm. Biografija pape Hadrijana IV. Prepisivač je nepoznat, ali je po svoj prilici iz XVII veka.

Sv. III: dva lista vel. 17,3×12,2 cm. »Ad doctissimum, amplumque virum / Michaelem Com: de Sorgo / Antonius Chersa«. Latinski distih.

Sv. IV: dva lista vel. 19,7×14,4 cm. Popis dela Ivana Lukarevića, jezuite. Ruka Inoćenca Čulića (poč. XIX v.).

Sv. V: list vel. 22×15,9 cm. Elogij Vlaha Stulića Ivanu Bizaru. Prepis B. Bizara.

Sv. VI: dva lista vel. 24,5 × 17,1 cm. »Traduzione del Kattisceriff pubblicato alla / F. Porta li 24 8bre 1789«.

Sv. VII: dva l. vel. 26,7 × 19,2 cm. »Capitolo di Lett.^{ra} scritta all'Amb.^{re} Ces:^o in Roma da un Ministro / dell'Imp:^c sopra certi affari col Governatori di Roma«.

Sv. VIII: dva l. vel. 28,9 × 19 cm. Prevodi na tal. jezik fragmenata iz Gundulićeva »Osmana« i iz »Dubrovniku ponovljenog« Jakete Palmotića. Rkp. iz XVIII v.

Sv. IX: dva l. vel. 21 × 12,2 cm i sv. X: dva l. vel. 17 × 11,8 cm. Fragmenti izvoda Baldovina Bizara iz pročitanih knjiga.

D. a. 68 [PESME RAZNIH U SMRT MARIJE TARME BIZARO — »AMARITTE«]

Dvadeset odvojenih listova raznih vel., na kojima su pesme napisane povodom smrti Marije Tarme zv. Amaritte, a autori su im: Ab. Gio. Batta Tonizzo, Giulio Antonio Bellucci, Gio. Batta. Bada, Can. Niccolò Bellini Fanese, Antonio Savorgnan, A. Pietro Franseschini, Tommaso Campitelli, Morando Mondini, Giambattista Duso, Gerildo Cariside, Luigi Biscontini, Giuseppe d'Alessandrini, Ruggero Campitelli, Ab. Leonardo Ant.^o Tonizzo, Francesco Crotti i trojica anonimnih.

D. a. 69 [RAZNO]

Volantni listovi različite sadržine.

I. Dva l. vel. 22,2 × 15,8 cm: Per le nozze / del Sig.^r Conte Giovanni de Bizzarro e della Signora / Canto votivo / di Spiridone Castelli;

II. Dva l. vel. 24,3 × 17,2 cm: tri tal. soneta za istu prigodu, pisana rukom B. Bizara;

III. Četiri l. vel. 27,8 × 19,1 cm: talijanski stihovi Ivana Bizara i drugih.

IV. List vel. 30 × 19,9 cm: Priategliu koj ostavglia Saton (ja poch cinit Poklade u Dubrovnik D^{ra} Giura Higgie (počinje: O Satonu svim usdano); isti, Pokladi Dubrovacki D. Jozu Papi (počinje: Ettote, Poppe moj, liepogha sred grada). Prepisivač nepoznat.

V. Dva l. vel. 27,7 × 19,7 cm: [Luko Bunić], Arethusa u Gorru, Arion u Rieku. Promjena (počinje: Ovi Bracce Sargh seleni). B. Bizaro na kraju dopisao: Luksce Miha Bunichia Dubrov. Prepisivač nepoznat.

VI. List vel. 32,5 × 22,5 cm: anon. talijanska pesma s poč. Non fui mai che nel pigro umor di Lete.

D. a. 70 [LATINSKE PESME LUKE STULIĆA]

Prošiven sveščić vel. 25,4 × 20,1 cm. Str. 20 (prazne su 16-20). Rkp. XIX v.

Sadržaj:

Aloysio Careno / Reg. Imp. Acad. Mantuanae, Societ. Patriot. / Mediolanensis, Reg. Taurin. Medico-Chirurg. in / Helvetia, Senens. Venet. Vindobon. Mori ach. Madrit. / Socio, Vindobonensi Medico Clinico &c. / de Jennerio in verso optime merito / Carmen hoc Elegiacum / Lucas Stulli / Ragusar is Phil. et Medicinæ Prof. D. D. D. Beleška na kraju: Excudebat Pisor i contestandæ suæ Careno amittitiæ ergo Georgius Aloysius Belnay, Philos. D. et Historiarum Professor. Regius. Vindobonæ A. 1804. M. Octobr. (1); Eugenio Napoleoni Galliarum / Italiae Proregi / Venetiarum Principi, Archicancellario Status Imperii / Principi

Haereditario Magni Ducatus Francofurti &c. &c. &c. / Lucas Stulli. Na kraju: Ragusa MDCCCXI (10); De tertio / Amaliae Bavaricae Eugenii Napoleonis / Italiae Proregis Uxor, Partu / Lucae Stulli Elegia (12).

D. a. 71 [DVA SLUŽBENA DOKUMENTA LUJA BIZARA IZ 1877. G.]

Dva dokumenta na listovima velikog kancelarijskog formata (35,5 × 22 cm) upućena Al Sig.^r Luigi de Bizzaro Imp. Reg. Tenente Colonello in pensione. Uz njih, na više listova, Evasione di varie consulte avanzate riferibilmente all'esecuzione della Legge 24 Maggio 1869.

D. a. 72 [KATALOG BIBLIOTEKE BIZARO]

Rkp. uvezan u kartonske korice, od 83 l. (sada numerisanih) vel. 39,2 × 27,2 cm. Pisalo ga je više ruku (Ivan Bizaro, Baldovin Bizaro i dr.). Natpis: Catalogo / della Biblioteca della famiglia Bizzarro / redatto l'anno 1820 riveduto, aumentato e verificato / l'anno 1859. / col Supplemento di un altro Catalogo di varj opuscoli raccolti in Miscellanee e stac — / cati. Knjige su popisane prema abecednom redosledu prezimena pisaca. Uz knjige navodi se i cena.

Zusammenfassung

HANDSCHRIFTEN DER EHEMALIGEN BIBLIOTHEK BIZARO IM HISTORISCHEN INSTITUT IN DUBROVNIK

Ivan Bizaro, (Giovanni Bizzarro geb. in Orebići am 24. VI. 1782. gest. am 30. IV. 1833 in Dubrovnik) der in Dubrovnik lebende Dichter, Altertumsforscher und Sammler sammelte sein Leben lang alte und seltene Bücher und Handschriften. Seine Bibliothek, in welcher sich viele nicht allein gedruckte sondern auch handschriftliche, ausser europäischen auch jugoslavische Texte beisammen fanden, hat später mit viel Liebe, Wissen und Verständnis für die Sache sein Sohn Baldovin Bizaro (1823—1848) erweitert, da er von seinem Vater das Interesse für Bücher und die Neigung zur Literatur geerbt hatte. Die Familienbibliothek Bizaro, die nach dem Tode Baldovin Bizaros bei seinem Erben ungeordnet, völlig vernachlässigt und in Gefahr zersplittert zu werden oder zu verfallen, verblieb, wurde vom historischen Institut der Jugoslavischen Akademie der Wissenschaften und Künste im Jahre 1947 abgekauft und damit im rechten Augenblick gerettet. Die alten und seltenen Bücher dieser Bibliothek bei Seite lassend, befasst sich der Autor dieses Verzeichnisses mit der Beschreibung der aufgefundenen Handschriften. Nun sind insgesamt 72 vorhanden, obwohl es früher deren mehr gab; einige muss man im Augenblick für verloren halten, da ihr Schicksal bis jetzt ungeklärt ist, andere sind in unserer Zeit in das staatliche Archiv und in die Bibliothek des Franziskanerkloster in Dubrovnik gelangt. Sie sind von ungleichem Wert: viele sind am Ende des 18. oder am Anfang des 19. Jahrhunderts entstanden und enthalten unbedeutende Texte oder Abschriften schon gedruckter, dichterischer Aufsätze (Konzepte) Ivan Bizaros, eine hübsche Anzahl von Handschriften werden aber von nicht geringem Interesse für die Historiker der alten Dubrovniker Kultur sein. Sie enthalten Abschriften der Werke der Dubrovniker Dichter, die von den bekannten Abschreibern und Dichtern Horacije Mažibradić, und Antun Gledević im XVII., Ivan Aletin, Ivan Altesti, Ivan Marija Matijašević, Đuro Ferić, Evsevič Baseljić, Klement Rajčević, Rafo Radelja im XVIII. und XIX. Jahrhundert ausgearbeitet wurden. Noch bezeichnender ist es, dass es zunteren diesen Handschriften auch ganz neue und bisher unbekannte Werke alter Dubrovniker gibt (solche von Vicko Marija Volantić, Vlaho Mordžin oder Stjepo Bašić) und dass eine ganze Reihe bisher bekannter Werke in ganz neuer und vollkommenerer Lesart, sowie viele ehemalige Dichter in anderem und klarerem Licht erscheinen.